

RĪGAS CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

RĪGAS DOME
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS
UN SPORTA DEPARTAMENTS

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gada pārskats

SATURS

Pārskata perioda kopsavilkums.....	3
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	5
2. Finansiālais nodrošinājums	6
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....	7
4. Personāls	9
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	12
6. Krājums	21
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	28
8. Novadpētniecība	35
9. Projekti	40
10. Publicitāte	42
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	49
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	51

Pielikumi

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2018. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējais krājums](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku saņemtie informācijas resursi 2018. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izslēgtie informācijas resursi 2018. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gads fotogrāfijās](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gadā realizētie projekti](#)

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gada pārskata sagatavošanā piedalījās: Aiga Balode, Vineta Baško, Solvita Bule, Zinta Geršmane, Māra Grigorevska, Daina Ģeibaka, Ineta Kaļķe, Sanita Lapiņa, Maija Mauriņa, Santa Rukmane, Inta Sallinene, Sigita Sīle, Gatis Šantars, Dzidra Šmita, Linda Štamere, Klāra Švedra, Iveta Vaišļa, Doloresa Veilande, Lelde Vilka, Andra Vīta, Dace Vlasova, Gida Zepkāne.

© Rīgas Centrālā bibliotēka
Rīga, 2019

Pārskata perioda kopsavilkums

Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) 2018. gada darba prioritātes

- Valsts simtgade ir vērienīgākais notikums mūsdienu Latvijas vēsturē. RCB un filiālbibliotēkas ar dažādām aktivitātēm iesaistījās simtgades atzīmēšanā.

2018. gadā Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (RD IKSD) kultūras pasākumu projektu finansēšanas konkursa Rīgas pilsētas Latvijas valsts simtgades svinību programmas 2017.–2021. gadam ietvaros RCB realizēja vairākus projektus (skat. sadaļu „Projekti” un pielikumu Nr. 6):

- [Izstāde “100 grāmatas bērniem”](#), kas ir Rīgas Centrālās bibliotēkas veltījums Latvijas simtgadei. Tā ir latviešu autoru bērnu grāmatu ceļojoša izstāde, kurā redzamas un taustāmas ir grāmatas bērniem, kas izdotas no 1918. līdz 2018. gadam.
- Izstādei tika sagatavots un izdots [katalogs – bibliogrāfiskais rādītājs “100 grāmatas bērniem”](#). Tas ir izziņošs materiāls ikkatram apmeklētājam, bet bibliotekāriem un skolotājiem arī metodisks un bibliogrāfisks, profesionāli ļoti noderīgs materiāls.
- [Ekskursijas “Literārās pastaigas”](#) rīdniekiem un Rīgas viesiem, kas Rīgas un tās apkaimju vēsturi un arhitektūru gribēs iepazīt no dažādu latviešu kultūras darbinieku skatupunktiem. RCB un filiālbibliotēku darbinieki sagatavojuši pastaigas, pētot novadpētniecības materiālus, latviešu autoru biogrāfijas un viņu sacerētos tekstus. Pastaigas iekļautas RCB pastāvīgajā piedāvājumā.
- **Starptautiskā ceļojošā bērnu zīmējumu izstāde “Es mīlu savu valsti”**. Tajā ar saviem darbiem piedalījās jaunie mākslinieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Ukrainas. Četras valstis, kuras šogad svin savu simtgadi, un Ukraina rādīja jaunās paaudzes skatījumu nacionālās identitātes un valsts ideālu kontekstā.
- Pārskata periodā tika veikta pārraudzība un koordinēšana Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēkās veiktajām krājuma inventarizācijām. Tika sniegtas konsultācijas par visiem jautājumiem, kuri radās saistībā ar krājumu inventarizācijām. Gada sākumā tika organizēti informatīvie semināri skolu bibliotekāriem. Seminārus apmeklēja 158 bibliotekāri no 114 skolām (skat. 53. lp.).
- RCB Čiekurkalna, Daugavas, Grīziņkalna, Ilģuciema, Juglas, Ķengaraga, Mežciema, Sarkandaugavas, Šampētera, Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas un filiālbibliotēku “Pūce”, “Strazds”, “Zemgale” akreditācija (skat. 6. lp.).

Nozīmīgi/jauni projekti (skat. sadaļu „Projekti” un pielikumu Nr. 6)

Projekta “Es lasu!” ietvaros notika 30 kanisterapijas nodarbības 13 bibliotēkās. Nodarbībām tika sagatavots plašs grāmatu piedāvājums lasīšanai gan krievu, gan latviešu valodās.

Projekts “Radošās darbnīcas bērniem” norisinājās sešās filiālbibliotēkās, trijos vasaras mēnešos notika 56 nodarbības, kuras apmeklēja 670 apmeklētāju.

Problēmas, to risinājumi

- Bibliotekāro darbu ļoti apgrūtināja datortehnikas stāvoklis. Gada laikā tika norakstīti 30 stacionārie datori, portatīvie datori, drukas iekārtas, krāsu multifunkcionālās iekārtas, svītrkodu skeneri un kopētāji. Bojātā datortehnika pakāpeniski tika aizstāta ar līdzvērtīgu tehniku. Nākošajā gadā tiek plānota pakāpeniska visas darbinieku datortehnikas nomaiņa (skat. 8. lp.).
- 2018. gadā tika uzsākts RD Informācijas tehnoloģiju centra (RD ITC) projekts “RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā”, kas paredz RCB informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) resursu pārvaldības centralizāciju, iekļaujot tos nodrošinātā – vienotā IKT resursu pārvaldības sistēmā, nodrošinot vienotu informācijas sistēmu, programmatūras, datortehnikas un biroja tehnikas, vizuālās tehnikas, vienotā balss un datu pārraides tīkla iekārtu u. c. tehnisko līdzekļu ieviešanu un uzturēšanu atbilstoši tehniskajiem noteikumiem, tehnoloģiskajām normām, IKT resursu drošības prasībām un pašvaldības institūciju pieprasījumiem un vajadzībām.

Citi aktuāli jautājumi

- Pārskata periodā tika veikts visu RCB un tās filiālbibliotēku normatīvo dokumentu izvērtējums, lai sagatavotu jaunizstrādātās un administrācijā apstiprinātās dokumentu klasifikācijas shēmas un lietu nomenklatūras sarakstu. 2018. gadā tas tika iesniegts saskaņošanai un apstiprināts Latvijas Nacionālajā arhīvā. Pēc tam RCB dokumentu atlases komisija veica visu RCB nodaļu un filiālbibliotēku dokumentu izvērtēšanu, sakārtošanu, kā arī atlases darbu – jaunās dokumentu organizācijas ieviešanai, sakārtošanai un aprakstu veidošanai, arhivēšanai vai nodošanai iznīcināšanai atbilstoši Arhīva likuma prasībām. Jaunās lietvedības darba organizācijā tika veikts darbs arī pie katras RCB filiālbibliotēkas un struktūrvienības darba dokumentu sakārtošanas.
- Ņemot vērā nepieciešamību izvērtēt bibliotēku darbinieku kompetenci un kvalifikāciju, normatīvo aktu pārzināšanu un ievērošanu, kā arī darba procesus ietekmējošos faktoros, 2018. gadā tika veikta RCB darbinieku novērtēšana RCB Pieaugušo literatūras nodaļā, Bērnu literatūras nodaļā un filiālbibliotēkās. Īpaša uzmanība bibliotekāro darbinieku novērtēšanā tika pievērsta elektronisko resursu izmantošanas prasmēm. Kopā novērtēšanā piedalījās 166 RCB darbinieki, gan bibliotekāri, gan tehniskais personāls.

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Īss situācijas apraksts:

- **bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums**

Rīgas Centrālā bibliotēka (RCB) ir Rīgas pilsētas pašvaldības iestāde, kas strādā Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (RD IKSD) pakļautībā. RCB akreditācijas procesā ir piešķirts reģiona galvenās bibliotēkas statuss, bet RCB filiālbibliotēkas ir akreditētas kā vietējas nozīmes bibliotēkas. RCB sniegtie pakalpojumi ir pieejami ikvienam, tā ir informācijas, izglītības, kultūras, sabiedriskās saskarsmes un novadpētniecības centrs Rīgas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem.

- **informācija par padotībā esošajām iestādēm, reģiona bibliotēkām, izglītības iestāžu bibliotēkām, ārējiem apkalpošanas punktiem**

RCB tīklu, noslēdzot 2018. gadu, veidoja Centrālā bibliotēka (reģiona galvenā bibliotēka, CB), 25 filiālbibliotēkas un trīs ārējie apkalpošanas punkti: "Saulaino dienu bibliotēka" Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS), Rīgas patversmes Dienas centrā, Ieslodzījumu vietu pārvaldes Brasas cietumā. Bibliotekāros pakalpojumus apmeklētājiem sniedz arī Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava. Sakarā ar ēkas slēgšanu plānotajai renovācijai, RCB Torņakalna filiālbibliotēka arī 2018. gadā apmeklētājiem bija slēgta.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā (izmaiņas juridiskajā statusā, institūcijas struktūrā u. c. būtiskas izmaiņas)

2018. gadā notikušas izmaiņas RCB tīklā – ar RD IKSD lēmumu 15. novembrī likvidēta RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis", iepriekš to saskaņojot un iesniedzot jautājumu akceptēšanai Latvijas Bibliotēku padomē. Ēkas Lapu ielā 24, kurā atradās filiālbibliotēka "Zvirbulis", tehniskais un funkcionālais stāvoklis nebija atbilstošs bibliotēkas vajadzībām un bibliotēku akreditācijai izvirzītajām prasībām. Tuvākajā laikā tiks meklēts risinājums jaunas RCB filiālbibliotēkas atvēršanai Āgenskalna apkaimē.

Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

Pārskata periodā turpinās darbs, īstenojot RCB stratēģiskajā plānā 2016.–2020. gadam definētos uzdevumus. Gada ietvaros notika aktivitātes RCB un filiālbibliotēkās pakalpojumu attīstībā un popularizēšanā. Bibliotēkas piedalījās lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", Ziemeļvalstu Literatūras nedēļā, Latvijas pašvaldību publiskajās bibliotēkās organizētajā erudīcijas konkursā "Latvijai – 100. Domā. Izzini. Stāsti!" u. c.

Filiālbibliotēku atvēršanas stundas ir draudzīgas lietotājiem un nodrošina iespēju saņemt bibliotekāros pakalpojumus galvaspilsētā jau no plkst. 9.00 (CB, Imantas filiālbibliotēka, "Pārdaugava") līdz plkst. 20.00 (CB, filiālbibliotēka "Vidzeme"), kā arī visas nodaļas un filiālbibliotēkas ir atvērtas arī sestdienās. CB un filiālbibliotēkās tiek nodrošināta vienlīdzīga informācijas pieejamībai – informācijas resursu rezervēšana,

elektroniskais katalogs, piekļuve datubāzēm visu diennakti lietotāju ierīcēs u. c. Par 20% pieaudzis to lietotāju skaits, kam izsniegti autorizētās sistēmas “Mana bibliotēka” piekļuves dati.

Turpinās velonovietņu un uzbrauktuviņu ierīkošana pie bibliotēkām.

RCB aktīvi sadarbojas ar pašvaldību publisko bibliotēku ēku, telpu un tīkla attīstībā, nodrošina iedzīvotājus ar pašvaldības aktuālo informāciju.

RCB aktīvi strādā pie citiem stratēģiskā plāna uzdevumiem.

Bibliotēku akreditācija

2018. gadā notika 13 RCB filiālbibliotēku atkārtota akreditācija: filiālbibliotēkas “Pūce”, “Strazds”, “Zemgale” un Čiekurkalna, Daugavas, Grīziņkalna, Iļģuciema, Juglas, Ķengaraga, Mežciema, Sarkandaugavas, Šampētera, Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas. Visas filiālbibliotēkas atbilst nosacījumiem, un tām tika piešķirts vietējās nozīmes bibliotēkas statuss. Akreditācija notika jaunajā formātā – akreditācijas komisija iepazīs ar iesniegtajām ziņām par bibliotēku un citiem pievienotajiem dokumentiem, 9. oktobrī notika filiālbibliotēku vadītāju saruna ar komisiju, klātienē tika apmeklēta Ķengaraga filiālbibliotēka. Galvenie akreditācijas komisijas ieteikumi – aktīvāk izmantot un popularizēt tiešsaistes datubāzes un elektroniskos resursus informacionālajā darbā, rast iespēju apkārtņē izvietot norādes uz bibliotēku un turpināt pakāpeniski atjaunot datortehniku.

2. Finansiālais nodrošinājums

2018. gadā RCB apstiprinātais pamatbudžets bija 3 396 416 EUR. Salīdzinot ar 2017. gadu, pašvaldības dotācijas pieaugums bija 123 015 EUR jeb 3,8%. Pašvaldības dotācijas pieaugums virzīts pakalpojumu un preču iegādei, t. sk. krājuma komplektēšanai, 50 000 EUR.

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

	2016	2017	2018
Kopā (EUR)	2 894 818	3 307 068	3 434 960
Pašvaldības finansējums	2 861 551	3 273 401	3 396 416
Citi ieņēmumi:	33 267	38 722	38 544
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	33 267	33 667	31 667
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	0	0
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	0	0	0
<i>t. sk. pašvaldības projektu konkursi</i>	0	5 055	6 877

6877 EUR tika saņemti pašvaldības konkursos. Maksas pakalpojumi tika plānoti 29 667 EUR. Ņemot vērā, ka ieņēmumu izpilde pirmajā pusgadā veiksmīgi realizēta, tika veikts plānoto ieņēmumu līdzekļu palielinājums par 2000 EUR līdz 31667 EUR. 2018. gada ieņēmumi par maksas pakalpojumiem – 32 249 EUR jeb 101,8% no plānotā. 2018. gadā 52% ieņēmumu bija par informācijas nesēju lietošanu ilgāk par

noteikto laiku (kavējuma nauda). Aizvien vērojama tendence – ieņēmumu samazinājums par materiālu kopēšanu un izdrukām.

Bibliotēkas izdevumi

	2016	2017	2018
Izdevumi kopā (EUR)	2 876 005	3 286 263	3 428 083
Darbinieku atalgojums (bruto)	1 803 512	1 992 322	2 167 284
Krājuma komplektēšana	244 101	343 421	291 835
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	64 632	63 756	64 984

2018. gadā no piešķirtās dotācijas bibliotēku darbības nodrošināšanai 93,3% izlietoti kārtējiem izdevumiem un 6,7% kapitāliem izdevumiem. Kārtējo izdevumu lielākais īpatsvars ir darbinieku atalgojums, kas kopā ar valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un pabalstiem sastāda 79,6%. 20,4% sastāda pārējie kārtējie izdevumi (galvenokārt periodikas abonēšana, telpu īre, apsaimniekošanas izdevumi, apkure, apgaismošana, preču un pakalpojumu iegāde). Pamatlīdzekļu iegādei, t. sk. krājuma komplektēšanai, gada sākumā tika piešķirti 174 851 EUR, ar iekšējiem grozījumiem, līdzekļiem, gūtiem no maksas pakalpojumiem (2000 EUR) un papildus piešķirti līdzekļiem, krājuma komplektēšanai tika novirzīti papildus līdzekļi, tas sastādīja 224 851+ 2000 = 226 851 EUR. 2018. gadā periodisko izdevumu iegādei tika plānoti 55 033 EUR, ar iekšējiem grozījumiem novirzīti 9951 EUR, pieaugums 18,1%.

Izdevumi informācijas resursu iegādei 2018. gadā bija 291 835 EUR, tas ir, 0,46 EUR uz vienu iedzīvotāju. LR MK noteikumos Nr. 415 pašvaldības bibliotēkās grāmatu un periodisko izdevumu iegādei paredzēti 0,43 EUR uz vienu iedzīvotāju. 2018. gadā Rīgā, atsaucoties uz Statistikas pārvaldes datiem, bija 637 971 iedzīvotāji.

RCB finansējums nodrošina bibliotēkas funkciju veikšanu.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

2018. gadā veikti remontdarbi 17 RCB filiālbibliotēkās. Galvenokārt tie bija sīki remontdarbi logiem, durvīm, grīdai filiālbibliotēkās "Avots", "Rēzna", "Strazds", "Pārdaugava" un Bolderājas, Imantas, Juglas filiālbibliotēkās. Daļēja vai pilnīga krāsojuma atjaunošana atsevišķās telpās tika veikta CB, Čiekurkalna un Pļavnieku filiālbibliotēkās.

Telpu atjaunošana lielā apjomā notika Ķengaraga filiālbibliotēkā, kur tika mainīts telpu funkcionālais plānojums, izbūvēta uzbrauktuve cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kāpņu seguma maiņa un citi izlases remontdarbi, kurus veica RD Īpašuma departaments (SIA "Laguta"). Sarkandaugavas filiālbibliotēkas

piegulošās teritorijas bruģa seguma pie ieejas bibliotēkā atjaunošanu veica RD Īpašuma departaments. Grīziņkalna filiālbibliotēkā, pateicoties ēkas Alauksta ielā 10 iedzīvotāju atbalstam, tika veikta kanalizācijas cauruļu maiņa. Kosmētiskais remonts visās telpās tika veikts filiālbibliotēkā “Pūce”.

Visās bibliotēkās 2018. gada laikā tika veikti sīkie remontdarbi (piem., notekūdeņu cauruļu, durvju, logu rokturu, slēdžu remontdarbi u. tml.).

2019. gadā plānots veikt remontdarbus 15 bibliotēkās. Visplašākie darbi paredzēti CB Brīvības ielā 49/53 – 6. stāva grīdas seguma maiņa, kā arī krāsojuma atjaunošana atsevišķās telpās. Krāsojuma atjaunošana atsevišķās telpās, durvīm, grīdām paredzēta Čiekurkalna, Ilģuciema, Pļavnieku, Sarkandaugavas filiālbibliotēkās un filiālbibliotēkās “Vidzeme” un “Pārdaugava”.

Paredzēti remontdarbi pagrabtelpās – apstrāde pret pelējumu un ventilācijas izveide filiālbibliotēkā “Avots”, ventilācijas jaudu uzlabošana filiālbibliotēkā “Strazds” un Imantas filiālbibliotēkā. Četrās filiālbibliotēkās tiek plānots pārbūvēt vai izveidot uzbrauktuves cilvēkiem ar īpašām vajadzībām u. c. neplānotie, neparedzamie un avārijas remontdarbi.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, kā arī jaunu ēku būvniecība pārskata gadā bibliotēkas vajadzībām nav notikusi.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums):

2018. gadā RCB lietošanā bija šādi datori (stacionārie):

	uz 01.01.2018.	uz 31.12.2018.
datori līdz 5 gadiem	3 (darbiniekiem)	10 (darbiniekiem)
5 – 10 gadus veci datori	180 (14 darbiniekiem, 166 (2008.g.) lietotājiem)	175 (15 darbiniekiem, 160 (2008.g.) lietotājiem)
Vecāki par 10 gadiem	187 (156 darbiniekiem, no kuriem 122 – 2005.g. KISC datori, 31 lietotājiem)	163 (143 darbiniekiem, 20 lietotājiem)

Gada laikā tika norakstīti 30 stacionārie datori (13 darbinieku un 17 lietotāju), 3 portatīvie datori, 6 drukas iekārtas, 5 krāsu multifunkcionālās iekārtas, 5 svītrkodu skeneri, 4 kopētāji.

2018. gadā tika uzsākts RD Informācijas tehnoloģiju centra (RD ITC) projekts “RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā”, kas paredz RCB informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) resursu pārvaldības centralizāciju, iekļaujot tos vienotā IKT resursu pārvaldības sistēmā, nodrošinot vienotu informācijas sistēmu, programmatūras, datortehnikas un biroja tehnikas, vizuālās tehnikas, vienotā balss un datu pārraides tīkla iekārtu u.c. tehnisko līdzekļu ieviešanu un uzturēšanu atbilstoši

tehniskajiem noteikumiem, tehnoloģiskajām normām, IKT resursu drošības prasībām un pašvaldības institūciju pieprasījumiem un vajadzībām.

RCB darbinieku tīkla infrastruktūra pamatā balstās uz RD nomātajām optiskajām līnijām, kas nodrošina ātru un stabilu vienoto iekšējo tīklu. Gada laikā vairākās filiālbibliotēkās sadarbībā ar RD ITC modernizēts vietējā tīkla aprīkojums, vēl vairāk uzlabojot ātrdarbību, kas ļaus attīstīt tīklu nākotnē. Ievērojamu IT procesu ātrdarbības uzlabojumu ir sniegusi BIS ALISE migrācija uz jaunu serveri. RCB publiskais tīkls (3td), kuru administrē Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC) un pieslēgumu nodrošina *Lattelecom*, ir stabils un sniedz apmeklētājiem piekļuvi interneta resursiem ātri un kvalitatīvi.

2018. gadā par RCB budžeta līdzekļiem tika iegādāti 15 lāzerprinteri, 15 datoru austiņas, 2 ārējie cietie diski, mūzikas centrs, informatīvais TV monitors, 5 portatīvajiem datoriem palielinātas atmiņas. No RD ITC tika saņemti 8 datorkomplekti un viedtālrunis. Bojātas datortehnikas vietā nodrošināta līdzvērtīga tehnika.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

2018. gadā RCB datortehnikas tehniskais stāvoklis pasliktinājies – datortehnika katastrofāli noveco gan morāli, gan fiziski. Gan bibliotēkas lietotāji, gan bibliotekāri šī iemesla dēļ ikdienas darbā saskaras ar grūtībām, apkalpojot lietotājus, zūd pakalpojuma kvalitāte, kā arī tiek sašaurināts lietotājiem pieejamo pakalpojumu apjoms samazinātā datortehnikas skaita un novecojušās programmatūras dēļ.

Tiek plānots pakāpeniski nomainīt datortehniku darbiniekiem.

4. Personāls

Personāla raksturojums (skaits, slodzes, izglītība, izmaiņas personāla sastāvā u. c.)

2018. gada beigās RCB strādāja 248 darbinieki, no kuriem 173 bija bibliotekārie darbinieki (158 – pilna laika slodzes darbinieki, 2 – strādāja 0,75 darba slodzi, 13 – strādāja pusslodzi). 173 bibliotekārie darbinieki RCB strādāja pamatdarbā. No 248 darbiniekiem – sievietes ir 224 (90,32%) un vīrieši 24 (9,68%). Darbinieku sadalījums pēc vecuma: 20–24 gadi – 7 (2,82%); 25–39 gadi – 32 (12,90%); 40–59 gadi – 128 (51,62%), no 60 gadiem – 81 (32,66%).

Personāla mainība (dažādu iemeslu dēļ) attiecībā uz darbinieku kopskaitu 2018. gadā bija 21,8%.

2018. gadā nomainījās četru RCB filiālbibliotēku – Bišumuižas, Grīziņkalna, „Strazds” un „Vidzeme” - vadītāji.

2018. gadā darbā pieņemti 19 darbinieki, no kuriem 9 bija bibliotekārie darbinieki. RCB personāls gada aptvērumā stabils. Uz esošajām vakancēm tiek meklēti atbilstoši pretendenti.

Atlaistie darbinieki 2018. gadā

Atlaišanas iemesls	Kopā	No tiem bibliotekāri
Darbinieka uzteikums	18	9
Darba devēja uzteikums	0	0
Darbinieka un darba devēja vienošanās	6	4
Uz noteiktu laiku noslēgta darba līguma izbeigšanās	11	7
Nav izturēts pārbaudes laiks	0	0
Darbinieku skaita samazināšana	0	0
Darbinieka nāve	0	0
Kopā	35	20

Bibliotekāro darbinieku izglītība:

doktors (citā jomā)	1
akadēmiskais bakalaurs (citā jomā)	1
profesionālais maģistrs	20
profesionālais maģistrs (citā jomā)	8
profesionālais bakalaurs	13
profesionālais bakalaurs (citā jomā)	13
augstākā izglītība	7
augstākā izglītība (citā jomā)	24
pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	7
pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība (citā jomā)	5
otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	6
vidējā profesionālā izglītība	38
vidējā profesionālā izglītība (citā jomā)	4
vidējā speciālā	3
vidējā speciālā (citā jomā)	2
arodizglītība	3
vispārējā vidējā	18

2018. gadā 2 darbinieki ieguvuši sociālo zinātņu maģistra grādu bibliotēkzinātnē un informācijā, 1 darbinieks ieguvis pirmā līmeņa augstāko profesionālo izglītību un 8 darbinieki turpina mācības.

Ņemot vērā nepieciešamību izvērtēt bibliotēku darbinieku kompetenci un kvalifikāciju, normatīvo aktu pārzināšanu un ievērošanu, kā arī darba procesu ietekmējošos faktoros, 2018. gadā tika veikta RCB darbinieku novērtēšana RCB Pieaugušo literatūras nodaļā, Bērnu literatūras nodaļā un filiālbibliotēkās. Īpaša uzmanība bibliotekāro darbinieku novērtēšanā tika pievērsta elektronisko resursu izmantošanas prasmēm. Kopā tika novērtēšanā piedalījās RCB 166 darbinieki, gan bibliotekāri, gan tehniskais personāls.

Apbalvojumi un pateicības

RD IKSD Gada balvu "Baltais zvirbulis" saņēma RCB galvenā eksperte bibliotēku jomā Zinta Geršmane par vispusīga un izsmeļoša bibliogrāfiskā rādītāja "VEF Kultūras pils" izveidošanu. Šis rādītājs ir nozīmīgs

ieguldījums pils vēstures un darbības pētniecībā, kā arī Rīgas pašvaldības iestāžu veidotajā kopīgajā kultūras telpā.

Citu institūciju organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums

Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums
13.02.2018.	Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Kompetenču attīstības centrs	„Jaunākā daiļliteratūra pieaugušo auditorijai: latviešu daiļliteratūra”
13.03.2018.	SIA Mācību centrs Liepa	Apmācības un atestācijas kursi
19.03.2018.	LNB Bērnu literatūras centrs	Konference bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem “Grāmatā mazais ir liels”
28.03.–29.03.2018., 26.04.2018., 11.05.2018.	LNB Kompetenču attīstības centrs	„Efektīvs un moderns reģiona galvenās bibliotēkas metodiskais darbs”
11.04.2018.	Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs	„Publiskās uzstāšanās ABC jeb prasme uzrunāt auditoriju”
16.04.–25.05.2018. 10.09.2018. 12.10.2018.	VARAM, SIA “Baltijas Datoru akadēmija”	„Digitālā saziņa ar valsti: dzīves situācijās noderīgi e-risinājumi”
17.04.2018.	Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2018: Latvijas bibliotekāru 19. konference “Mainās bibliotēka, mainās sabiedrība”
18.04.2018.	Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latvijas Bibliotēku festivāls 2018: Bibliotēku ideju tirgus
26.04.2018.	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība	Starptautiskā darba aizsardzības dienas konference “Jauniešu drošība un veselība darbā”
12.05.-19.05.2018	Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA)	Starptautiskā IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas konference Belgradā (Serbija)
16.05.2018.	Latvijas Universitātes Bibliotēka	„Atvērtā licence Creative Commons atvērtai zinātnei, biznesam un sabiedrībai”
30.05.2018.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2018. gada pavasara sanāksme
19.09.–20.09.2018.	LNB Bibliotēku attīstības centrs, Kuldīgas galvenā bibliotēka	Bibliotēku novadpētniecības konference
25.09.2018.	Rīgas pilsētas pašvaldība	„Korupcijas un interešu konflikta risku novēršana un pretkorupcijas pasākumu organizēšana iestādē”
27.09.2018.	SIA "FN-SERVISS" mācību centrs "Drošība"	„Kāpēc mehānisko ventilācijas sistēmu un dabīgās ventilācijas kanālu uzturēšana ir svarīga?”
15.10.2018.	SIA Tieto Latvia	Padziļinātie kursi darbam ar BIS ALISE “Cirkulācija”

Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums
17.10.2018	Kultūras informācijas sistēmu centrs	„Latviešu datubāzu resursi un rīki informācijas darbā”
24.10.2018.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Skolu bibliotēku konsultantu tikšanās
01.11.2018.	SIA Tieto Latvia	Padziļinātie kursi darbam ar BIS ALISE „Informācijas meklēšana lokālajā un interneta katalogā”
02.11.2018.	Eiropas Kustība Latvijā	Eiropas Savienības informācijas sniedzēju forums
05.11.2018.	SIA Tieto Latvia	„Dati: vienkārši par sarežģīto”
28.11.2018.	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksme
21.11.2018.	SIA Aroda centrs	„Atbildīgais speciālists par liftu tehnisko stāvokli, tā drošu lietošanu un apkopi”
04.12.2018.	SIA Izglītības un attīstības centrs “EGO”	„Komunikācijas māksla ar sevi un citiem”
10.12.2018.	Rīgas Stradiņa Universitātes aģentūra	“Darba vides stress – no cēloņiem uz risinājumiem”

RCB darbinieki regulāri apmeklēja LNB rīkotos pasākumus ciklā „Tikšanās bibliotekāru stāvā: pieredzes stāsti”, apmeklēja tikšanās ar autoriem, kā arī piedalījās grāmatu atvēršanas un prezentāciju pasākumos, grāmatu svētkos. RCB personālam tika nodrošināta starptautiska līmeņa profesionālā pilnveide.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2016	2017	2018	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	58 250	56 806	55 208	-2,5%; -2,8%
<i>t. sk. bērni</i>	15 978	16 197	15 699	+1,4%; -3,1%
Jauni reģistrēti lietotāji	10 507	9 792	9 352	-6,8%; -4,5%
Fiziskais apmeklējums	893 644	845 586	816 321	-5,4%; -3,5%
<i>t. sk. bērni</i>	210 337	197 079	189 030	-6,3%; -4,1%
Virtuālais apmeklējums	532 000	165 647*	230 560	nesalīdzināmi; +39%
Izsniegums kopā	1 437 002	1 399 453	1 329 509	-2,6%; -5%
<i>t. sk. grāmatas, audiovizuālie u. c. informācijas resursi (bez periodikas)</i>	1 311 459	1 272 177	1 253 519	-3%; -2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi**</i>	68 098	85 097	75 990	+3,1%; -10,7%
<i>t. sk. bērniem</i>	249 528	263 756	244 829	+5,7%; -7,2%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita Rīgā	8,3%	8,1%	8%	-2,4%; -1,4%
<i>t. sk. bērni</i>	14%	13,5%	13%	-3,6%; -3,7%
Iedzīvotāju skaits Rīgā***	704 476	701 064	696 986	-0,5%; -0,6%
<i>t. sk. bērni ***</i>	118 993	120 068	120 407	+0,9%; +0,3%

Piezīme. Bērni ir visas personas vecumā līdz 18 gadiem

Piezīme. Pamatrādītāju sadalījumu pa RCB struktūrvienībām skat. Pielikumā Nr. 1.

* 2017. gadā RCB izveidota jauna tīmekļa vietne, tās statistikas rādītāji veidojās atšķirīgi nekā iepriekšējai tīmekļa vietnes versijai, tāpēc dati nav salīdzināmi.

** RCB tiek uzskaitīts tikai iepriekšējā kalendārā gada žurnālu izsniegums izmantošanai ārpus bibliotēkas, kalendārā gada periodisko izdevumu izmantošana uz vietas bibliotēkā netiek uzskaitīta.

*** Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

Pakalpojumu izmantojuma rādītāju samazināšanos ietekmēja RCB Ķengaraga filiālbibliotēkas slēgšana uz remonta laiku (janvāris – septembris) un filiālbibliotēkas “Zvirbulis” likvidēšana (oktobris).

Lietotāji vairāk izmantoja attālinātos pakalpojumus – pieaudzis virtuālais apmeklējums, kas liecina par to, ka informācija par pakalpojumiem un pasākumiem tiek meklēta interneta vidē, retāk apmeklējot bibliotēku. Par 20% pieaudzis to lietotāju skaits, kam izsniegti autorizētās sistēmas “Mana bibliotēka” piekļuves dati. Sistēmā attālināti pagarināto informācijas resursu skaits palielinājies par vairāk nekā 9000 (2017. gadā – 47478, 2018. gadā – 57089), taču katra reize, kad lietotājs izmanto autorizēto sistēmu, ir mīnus bibliotēkas fiziskajam apmeklējumam.

Mīnusi periodisko izdevumu izsniegumā veidojas, jo ierobežoto telpu dēļ filiālbibliotēkas izvēlas iepriekšējo gadu žurnālus neuzglabāt un izslēgt no krājuma, lai atbrīvotu vietu jaunajiem informācijas resursiem.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Pirmo gadu lietotājus apkalpoja RCB Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku (VIIB) metodiskā lasītava. Krājumu veido informācijas resursi galvenokārt par pedagogiju, pedagoģisko metodiku, bibliotēku un informācijzinātņi, psiholoģiju, skolu un bērnu psiholoģiju, kā arī vispārīzglītojošo skolu programmu priekšmetu apgūšanas un pasniegšanas metodiku. Lasītavas pakalpojumi pieejami ikvienam interesentam. Lasītavā notiek centralizēto dāvinājumu Rīgas skolu bibliotēkām uzņemšana un saņemto dāvinājumu sadale, darbinieks sagatavo un izsniedz nodošanas un pieņemšanas aktu kopijas, uz kurām norāda apliecinājumu par informācijas resursu nodošanu. Lasītavas darbinieks veic arī konsultatīvo darbu skolu bibliotēku darbiniekiem dāvinājumu uzskaites jautājumos, sniedz informāciju un sagatavo sarakstus par centralizēti saņemtajiem informācijas resursiem skolu bibliotēku krājumā, kā arī sūta informatīvas vēstules skolām.

Vasaras sezonā Lucavsalā darbojās RCB Pludmales lasītava.

RCB aktīvi piedalījies grāmatu maiņas punktu organizēšanā dažādos publiskos pasākumos – pilsētas svētkos, Latvijas Grāmatu svētkos, Bērnu svētkos u.c. Pārskata periodā tika paplašināta sadarbība, rīkojot grāmatu maiņas punktu Āgenskalna tirgū. Maiņas punktiem grāmatas tiek nodrošinātas no Repozitārija Apmaiņas krājuma lasītāju dāvinājumiem un norakstītajiem dubletiem. 2018. gadā RCB piedalījās 6 grāmatu maiņas punktos un to darbības nodrošināšanai nodevusi 13 072 iespieddarbus.

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste

2018. gadā RCB netika izstrādātas lasītāju centralizētas aptaujas vai pētījumi. Taču visās RCB filiālbibliotēkās tika izzināts lasītāju viedoklis, analizēti atteikumi un izmantojuma rādītāji, noskaidrotas izmaiņas lietotāju sastāvā, veikts datu salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem, analizētas izmaiņas un tās ietekmējošie faktori. Pirms periodisko izdevumu abonēšanas filiālbibliotēkas analizē lasītāju pieprasījumus. Lokāla lasītāju aptauja par mīļāko latviešu rakstnieku notika filiālbibliotēkā "Pārdaugava", bet par bibliotēkas pakalpojumu izmantošanu aptauja tika organizēta Sarkandaugavas un Šampētera filiālbibliotēkās.

Lai mazinātu rindas uz populāriem daiļliteratūras izdevumiem, lielākajām filiālbibliotēkām tiek komplektēts lielāks eksemplāru skaits. Filiālbibliotēkas reģistrē atteikumus un pēc rūpīgas izdevuma pieprasījumu izvērtēšanas veic ierakstus RCB Piekomplektēšanas datubāzē gadījumos, ja nav iespējams saņemt izdevumu RCB Repozitārijā vai citā filiālbibliotēkā.

Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem ierobežotas piekļuves vietās – VSIA Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS), Rīgas patversmes Dienas centrā, leslodzījuma vietu pārvaldes Brasas cietumā – ir izvietoti RCB Ārējie apkalpošanas punkti (ĀAAP). To darbību nosaka līgumi.

ĀAAP BKUS "Saulaino dienu bibliotēka" apkalpo slimnīcas pacientus, medicīnisko personālu un pacientu vecākus. RCB nodrošina ar informācijas resursiem, veic lietotāju apkalpošanu un organizē pasākumus. Divas reizes nedēļā tiek nodrošināta guļošu pacientu apkalpošana palātās slimnīcas Ķirurgijas un Hematoonkoloģijas nodaļās.

ĀAAP Dienas centra bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem (ĀAAP Dienas centrā) un ĀAAP leslodzījuma vietu pārvaldes Brasas cietumā (RCB ĀAAP Brasas cietumā) krājumus veido no RCB krājuma norakstītajiem dubletiem vai lietotāju dāvinājumiem. ĀAAP Brasas cietumā RCB nodrošina metodisko palīdzību, informācijas resursu, t. sk. grāmatu un periodisko izdevumu, pieejamību, bet nenodrošina apkalpošanu. RCB ĀAAP Brasas cietumā savu darbību beigs līdz ar cietuma reorganizāciju, bet bibliotekāro pakalpojumu sniegšanai tika plānota jaunu līgumu slēgšana un RCB ĀAAP izvietošana Rīgas Centrālcietumā un Rīgas Matīsa cietumā.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

2018. gadā RCB personām ar īpašām vajadzībām piedāvāja daudzveidīgu pakalpojumu kopumu. Piekļuve cilvēkiem ar kustību traucējumiem bibliotēkas telpām ir nodrošināta 16 RCB filiālbibliotēkās un divos ārējos apkalpošanas punktos. Cilvēkiem ar redzes traucējumiem tiek nodrošināta tekstu palielinošā iekārta, lupas, RCB lietošanas noteikumi palielinātā drukā, savukārt lietotājiem ar uztveres grūtībām

pieejami bibliotēkas noteikumi vieglajā valodā. Visās bibliotēkās izveidoti "Ābolu plaukti" ar informatīviem izdevumiem par sociālo aprūpi, rehabilitāciju. Informācija par bibliotēkas pieejamību un lietošanas aprīkojumu personām ar īpašām vajadzībām iepazīstama RCB tīmekļa vietnes sadaļā "Pieejamība visiem".

Arī pārskata gadā tika piedāvāta informācijas resursu saņemšana/nodošana dzīvesvietā tiem, kuri paši nespēj apmeklēt bibliotēku: individuālām personām (filiālbibliotēkas "Vidzeme", "Rēzna", Juglas, Bišumuižas, Bolderājas, Šampētera filiālbibliotēkas), sociālās mājas "Mūsmājas" un Dienas centra "Kastanis" iemītniekiem, kuri nespēj patstāvīgi pārvietoties (filiālbibliotēka "Rēzna"). Rehabilitācijas centra "Mēs esam līdzās" pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērni tika apkalpoti divas reizes mēnesī (Čiekurkalna filiālbibliotēka), kā arī turpinājās sadarbība ar Rīgas sociālās aprūpes centru "Mežciems", regulāri piegādājot lasāmvielu (filiālbibliotēka "Strazds").

Sekmīga bija sadarbība ar aprūpētājiem (sociālajiem darbiniekiem, tuviniekiem u.c.), kuri iesaistījās bibliotēku informācijas resursu piegādē, pirms tam palīdzot atlasīt literatūru un komplektējot grāmatu kopas. Turpinājās sadarbība ar nevalstisko organizāciju "Velku biedrība" (filiālbibliotēka "Zemgale"). Sadarbībā ar Dienas aprūpes centru "Cerību līgza" rīkoti tematiski pasākumi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (filiālbibliotēka "Rēzna").

Informācija par bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem, jaunieguvumu saraksti un aktuālā informācija tika piegādāta pensionāru un invalīdu biedrībām, aprūpes centriem, speciālajām skolām, publicitātes materiāli izvietoti arī ārstu praksēs.

Veiksmīga sadarbība notika ar fondu "Nāc līdzās", organizējot divu dalībnieču fotoizstādi (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS). Sadarbībā ar Latvijas Neredzīgo biedrību tika organizētas daiļrades izstādes un tikšanās ar biedriem bibliotēkā ar mērķi palīdzēt cilvēkiem ar īpašām vajadzībām labāk integrēties sabiedrībā (filiālbibliotēka "Strazds").

2018. gadā Grīziņkalna filiālbibliotēka turpināja sadarbību ar Latvijas Sieviešu invalīdu asociāciju "Aspazija", rīkojot rokdarbu izstādes "Pērļošanas darbi", "Siltie cimdi", kā arī bibliotēka piedalījās ikgadējos asociācijas organizētajos Vasarsvētkos Grīziņkalna parkā.

Bibliotekārie pakalpojumi sniegti personām ar ierobežotām iespējām – slimnīcas pacientiem – RCB AAP "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām (uzņēmēji, bezdarbnieki, imigranti, mājsaimnieces, seniori, ģimenes u. c.)

Pārskata periodā RCB nodrošināti pakalpojumi plašam sabiedrības lokam atbilstoši daudzveidīgajām bibliotēkas apmeklētāju interesēm un vajadzībām. Nereti pasākumi, kuri ir paredzēti atsevišķām lasītāju grupām, bieži vien pārtop par pasākumiem dažādu vecumu cilvēkiem. Piemēram, uz RCB kanisterapijas

projekta "Es lasu" nodarbībām, kuras bija paredzētas bērniem ar lasīšanas grūtībām, ieradās daudzi pieaugušie. Savukārt uz vasaras projekta nodarbībām, kurās tika apgūtas līnijdejas (bērniem), pietiecās un aktīvi piedalījās arī vairākas bērnu māmiņas (filiālbibliotēka "Zemgale").

Ģimenes došanās uz bibliotēku veicinājusi pakalpojumu daudzveidība. Īpaši sestdienās bibliotēku apmeklē visa ģimene: kopīgi izvēlas informācijas resursus, spēlē galda spēles. Ir vecāki, kas bērnus atved uz pasākumu, bet paši lasītavā strādā pie datora vai izvēlas sev literatūru. Arvien vairāk jauno māmiņu iesaistās radošajās darbnīcās un kopā ar mazuli pavada vairāk laika bibliotēkā. Bibliotēku telpās jaunajām un topošajām māmiņām RD Labklājības departamenta projekta ietvaros "Mēs par veselīgu Rīgu!" tika organizētas "Zīdīšanas apmācības".

Lai veicinātu ģimenes vairāk apmeklēt bibliotēku, RCB tika organizēts speciālu pasākumu kopums. Piemēram, "Mīļuma darbnīca" tika veltīta Valentīna dienai, kurā bērni kopā ar vecākiem minēja krustvārdu mīklas, izdomāja jautrus Valentīna dienas ticējumus, meklēja grāmatas ar sarkaniem vākiem, kurās noslēptas balviņas, gatavoja apsveikumus (filiālbibliotēka "Pārdaugava"). Atsevišķās filiālbibliotēkās tika organizēti ģimeņu rīti un ģimenes dienas. Piemēram, tematiskajā pasākumā "Mēs lasām Tev – Latvija" katra ģimene varēja darboties komandā un veikt dažādus uzdevumus (filiālbibliotēka "Pūce"). Daugavas filiālbibliotēkā tika organizēta ģimenes diena "Mēs bibliotēkā", kurā dalībnieki varēja piedalīties dažādos konkursos un spēlēs, likt puzzle, atpazīt iemīļotus grāmatu varoņus, zīmēt ar aizsietām acīm un darināt grāmatzīmes. Regulāri pasākumi ģimenēm organizēti Sarkandaugavas filiālbibliotēkā, piemēram, "Kas garšo Sarkangalvītei?" – pasaku varoņu kulinārais vakars, radošā darbnīca "Našķu maisiņi", tematiskas spēles un konkursi bērniem un vecākiem, konkurss mammām "Princese uz zirņa", pašsacerētās pasakas "Sarkangalvītes jaunākie piedzīvojumi" skaļā lasīšana un kopīgā izspēlēšana lomās, svētku galds "Pasaku varoņu mīļākie ēdieni" un lasošāko ģimeņu apbalvošana. Aktīvi bibliotēkas apmeklētāji ir seniori. Šai mērķgrupai tika organizēti tematiskie pasākumi, tikšanās ar populārām personām, jaunieguvumu apskati, sniegtas uzziņas un konsultācijas datoru izmantošanā, piemēram, kā pierakstīties pie ārsta, kā izmantot RCB katalogu un "Mana bibliotēka". Seniori pulcējās speciāli organizētajos lasītāju klubos, kur dalībnieki tikšanās reizēs apsprieda jaunākās izlasītās grāmatas un citas aktuālas tēmas. Reizi mēnesī filiālbibliotēkā "Zemgale" tikās klubiņa "Lasītprieks" biedri. Neformālais klubiņš "Juglas aicinājums" rīkoja tikšanās senioriem un citiem interesentiem. Lasītāju klubiņu "Skaļā doma" un "Bibliotēkas draugu kluba" nodarbības reizi mēnesī pulcēja biedrus Bolderājas filiālbibliotēkā. Dāmu klubiņam "Ilgas" Imantas filiālbibliotēkā gada laikā bija 8 tikšanās, kā interesantāko var minēt tematisko pasākumu, kas tika veltīts Ā. Elksnes 90. dzimšanas dienai. Dalībnieces bija sagatavojušas dzejnieces dažādu dzīves posmu dzejas lasījumus.

Liels interesentu skaits apmeklēja ciguna vingrošanas nodarbības, kas tika rīkotas vairākās RCB filiālbibliotēkās sadarbībā ar Rīgas domes Labklājības departamentu. Projekts tika atzinīgi novērtēts un dalībniekiem izraisīja pozitīvas emocijas.

Filiālbibliotēka "Zemgale" piedalījās projekta „Vecums nav šķērslis” realizācijā, iepazīstinot seniorus ar izglītojošu programmu "Dzīves spēks senioriem”.

Rīgas Sociālā dienesta Dienas centra "Ābeļzars" latviešu un krievu grupām reizi ceturksnī tika rīkoti jauno grāmatu un žurnālu apskati (filiālbibliotēka "Avots"). Veiksmīga sadarbība notika ar Dienas centru "Kastanis", rīkojot tematiskos pasākumus centra telpās reizi mēnesī (filiālbibliotēka "Rēzna").

Reizi mēnesī Grīziņkalna filiālbibliotēkā pulcējās senioru kluba "Saulīte" biedri. Vienā no tikšanās reizēm "Kad acis sāk nogurt" tika stāstīts par lieldrukas un klausāmgrāmatām.

Filiālbibliotēkā "Pārdaugava" atsākta aktīvāka sadarbība ar Rīgas Kurzemes rajona Politiski represēto klubu. Bibliotēkas pasākumu telpā tika organizēta tikšanās ar politiski represēto klubu biedriem no Latgales.

Rokdarbnieki varēja pilnveidot un apgūt jaunas prasmes klubīņos "Dzintras dzīpariņi" (CB Pieaugušo literatūras nodaļa), "Rokdarbu pulciņš" (Daugavas filiālbibliotēka) un "Tamborētāju klubīņš" (Bišumuižas filiālbibliotēka).

Ceļojumu cienītāji lasītāju klubīņā "Ceļotprieks" (Daugavas filiālbibliotēka) dalījās ar ceļojumu iespaidiem un aplūkoja fotogrāfiju izstādes.

Valodu apguvēji angļu sarunvalodas klubīņā "5 o'clock Club" katru otro ceturtdienu varēja pilnveidot savas angļu valodas sarunvalodas prasmes (Imantas filiālbibliotēka). "Latviešu sarunvalodas stāstnieku" klubs divreiz mēnesī pulcēja interesentus, kuri vēlējās praktizēties latviešu valodas lietojumā ikdienišķās situācijās (CB Pieaugušo literatūras nodaļa).

No 2018. gada aprīļa CB Pieaugušo literatūras nodaļā sāka darboties vēl viens interešu klubs, kas vērsts uz valodu apguvi – "Cafe Lingua". Sarunvalodas kluba jeb valodu kafejnīcas projekta mērķis ir valodu neformāla apguve, diskusijas un sarunu veidā pilnveidot latviešu un citu valodu (krievu, angļu, vācu) prasmes.

Dzejas cienītājiem sadarbībā ar Dzejas mīļotāju klubu "Sozvezdije" tika rīkoti 11 poētiski pasākumi, piesaistot īpaši plašu interesentu loku, jo pasākumi notika bilingvāli. Katra tikšanās noritēja par noteiktu tēmu, pasākumu sadaļas: "Rīgas dzejnieks", "Jubilārs", "Īpašs viesis". Sadarbībā ar bērnu literatūras draugu klubu "Burinieks" organizēti 8 tematiskie pasākumi: grāmatu prezentācijas, autoru darbu lasījumi (CB Bērnu literatūras nodaļa). Interesenti tika aicināti piedalīties akcijā "Dzejas rupors", kuras ietvaros ikviens bija aicināts septiņās dienās ne tikai uzrakstīt un publicēt septiņus dzejoļus, bet tika arī dota iespēja uzstāties dzejas lasījumos "Dzejas Rupors. LIVE" RCB (CB Bērnu literatūras nodaļa). Reizi

ceturksnī Imantas filiālbibliotēkā literāri muzikālais klubs organizēja tikšanās ar dzejniekiem, mūziķiem, kopīgu sadziedāšanos un lasījumiem.

Pedagogu un pedagogijas studentiem noderīgi resursi, mācību literatūra un līdzekļi vienkopus pieejami RCB Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskajā lasītavā, kas ir vērtīgs atbalsts šīs mērķauditorijas kvalitatīvai apkalpošanai.

Pēdējos gados bibliotēkās aktualizējas darbs ar sociāli neaizsargāto un riska grupu bibliotēkas lietotājiem. Palielinās to cilvēku skaits, kuriem nepieciešama palīdzība CV sastādīšanā, darba meklēšanā internetā, palīdzība izdrukai no internetbankas u.c. RCB ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes Dienas centrā turpinājās iesāktais darbs, sniedzot bibliotekāros pakalpojumus personām bez noteiktas dzīvesvietas. Bezdarbniekiem tika piedāvātas datora lietošanas pamata prasmju apmācības, sniegtas individuālas konsultācijas par interneta resursu iespējām darba meklēšanā, organizētas izziņošanas lekcijas. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru E-prasmju nedēļas ietvaros rīkota lekcija "E-prasmes nodarbinātībai".

Filiālbibliotēkā "Pārdaugava" pārskata periodā turpinājās sadarbība ar Rīgas patversmes sievietes nodaļu. Tika sagatavoti tematiski grāmatu apskati, apmeklētāju lietošanai atstāti informācijas nesēji no lasītāju dāvinājumiem.

Uzziņu un informācijas un darbs

Galvenais uzziņu un informācijas darbs – profesionāli palīdzēt bibliotēkas lietotājam orientēties plašajā iespēstās un elektroniskās informācijas klāstā, pilnveidot lietotāju informācijpratību, kā arī nodrošināt bibliotēkas lietotājiem informācijas pieejamību.

Neskatoties uz to, ka sabiedrība arvien vairāk izmanto mobilās ierīces, prot meklēt informāciju dažādos tiešsaistes resursos, bibliotēkas lietotāju vidē bibliotekāra kā informācijas speciālista loma nav mazinājusies. Notiek konsultācijas par elektroniskā kataloga izmantošanu, tiek sniegtas tematiskas uzziņas, bibliotekārs māca, kā atlasīt un apkopot informāciju.

Lai informētu lietotāju par informācijas daudzveidību, pie izstādēm tiek pievienoti literatūras vai interneta adrešu saraksti, pie datoriem tiek novietoti tīmekļa vietņu saraksti par dažādiem aktuāliem tematiem. Ar plašu tīmekļa vietņu sarakstu var iepazīties RCB mājaslapā sadaļā "E-resursi".

Kā plaši lietotas uzziņu darba formas var minēt jaunieguvumu sarakstu un grāmatu apskatu veidošanu. Ar jaunieguvumu sarakstiem var iepazīties ne tikai bibliotēkā, bet tie tiek nosūtīti sadarbības partneriem, interešu klubu apmeklētājiem, apkaimes pirmsskolas izglītības iestādēm, skolām, sociālajām mājām, veco ļaužu pansionātiem, dienas centriem. Lai palīdzētu orientēties plašajā informācijas klāstā, notiek grāmatu apskati – gan jaunieguvumu, gan tematiskie. Piemēram, "Grāmata nesteidzīgam lasītājam" –

grāmatu apskats par intelektuālo literatūru. Grāmatu apskati tiek nolasīti ne tikai bibliotēkās, bet arī ārpus bibliotēkas – senioriem dienas centros, sociālajās mājās un pansionātos.

CB atrodas ESIP stends, kur regulāri tiek atjaunota saņemtā informācija no Eiropas Padomes informācijas biroja un Eiropas Kustības Latvijā biroja. Šie materiāli tiek izmantoti uzziņu darbā.

Bibliotēkas izglītojošā darbība

RCB neveic izglītojošo darbību iedzīvotājiem. Pieaugušo neformālo izglītību Rīgas iedzīvotājiem īsteno Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs (RIIMC), piedāvājot plašu kursu klāstu gan valodu apgūvē, gan profesionālos jautājumos (grāmatvedība, datorzinības u. c.), gan hobiju īstenošanā. RCB reizi ceturksnī saņem RIIMC sastādīto kursu grafiku, kas bibliotēkās pieejams visiem interesentiem.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Visās RCB nodaļās un filiālbibliotēkās pastāvīgi ir pieejama pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju sagatavotā informācija – gan informatīvajos stendos, izstādēs, mapēs uz vietas bibliotēkā, gan materiāli apmeklētājiem līdzņemšanai. Informatīvie materiāli tiek saņemti centralizēti.

Bibliotēkas izvieto RD IKSD Kultūras pārvaldes sagatavotās kultūras pasākumu afišas: 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienai, 4. maija pasākumiem, Jāņiem, Rīgas svētkiem, Zinību dienas pasākumiem, Latvijas simtgades pasākumiem, Ziemassvētkiem un Jaungadam u. c.

Bibliotēkās pieejami arī RD IKSD un citu departamentu sagatavotie iestāžu un pasākumu katalogi, informatīvie materiāli iedzīvotājiem, arī valsts iestāžu informatīvie materiāli u. c.

Sadarbībā ar RD LD bibliotēkās regulāri ir pieejama aktuāla informācija par sociālās palīdzības saņemšanas iespējām, informācija, kas būtiska trūcīgajām personām – par patversmēm, dienas centriem, zupas virtuvēm, ēdināšanas pakalpojumiem mazaizsargāto personu grupām, informācija par RD LD realizētajiem projektiem un rīkotajiem semināriem u.c., kas bibliotēkām tiek izsūtīta elektroniski.

Bibliotēkās tiek izvietota arī informācija par Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskā centra piedāvātajiem kursiem pieaugušo neformālajā izglītībā.

Sadarbībā ar Rīgas Pilsētas būvvaldi bibliotēkas regulāri pa e-pastu saņem un izvietoj informāciju par publiskajām apspriešanām Rīgā (koku ciršana, detālplānojumi, būvniecības ieceres, adrešu maiņa).

Bibliotēkās pieejamas arī publisko apspriešanu aptaujas lapas.

Latvijas simtgades birojs nodrošināja informatīvos materiālus par Latvijas simtgades pasākumiem.

Bibliotēkās tiek izvietotas sadarbības partneru sagatavotās kultūras u.c. pasākumu afišas, bukleti (piem., Latvijas Leļļu teātra, Jaunā Rīgas teātra repertuārs, Memoriālo muzeju apvienības informācija par muzeju rīkotajiem pasākumiem u. c.).

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

RCB elektroniskais kopkatalogs aptver informāciju par RCB un tās filiālbibliotēku krājumos esošajiem informācijas resursiem (bez periodikas), par to atrašanās vietu un pieejamību. Kā liecina summārās uzskaites dati, elektroniskajā kopkatalogā bibliotēkas lietotājiem pieejamo eksemplāru kopskaits līdz 2017. gadam ir palielinājies, bet 2018. gadā tas ir samazinājies, jo uz laiku tika apturēts komplektēšanas process vienai filiālbibliotēkai un Torņakalna filiālbibliotēka pagaidām savu darbību nav atjaunojusi: 2016. gadā – 646 216 (+ 3 954 eks.) un 2017. gadā – 674 663 (+ 28 447 eks.) un 2018. gadā – 652 227 (– 22 436 eks.).

RCB kopkatalogs kalpo ne tikai kā palīgs informācijas izguvē RCB un tās filiālbibliotēku apmeklētājiem, bet arī kā serveris Z39.50 protokolam, ar kura palīdzību jebkura Latvijas vai ārvalstu bibliotēka var lejupielādēt RCB KAN veidotos bibliogrāfiskos ierakstus, tā atvieglojot un paātrinot savu katalogizēšanas darbu.

Elektroniskajā kopkatalogā tiek ievadīti ne tikai jaunie bibliogrāfiskie ieraksti, bet arī regulāri papildināti un rediģēti agrāk ievadītie ieraksti. EK satura un kvalitātes uzlabošanai tiek veiktas šādas darbības:

- autoritatīvajiem ierakstiem, kuri ir ar identisku aprakstgalvu (piem., Jānis Kalniņš, Andris Liepiņš, Anna Liepiņa u.c.) – tiek noskaidrots, vai persona atbilst esošajā ierakstā pievienotajiem datiem, un nepieciešamības gadījumā tiek atvienots no bibliogrāfiskā ieraksta vai papildināts kāds no esošajiem autoritatīvajiem ierakstiem;
- darbs ar bibliogrāfiskajiem ierakstiem, kuriem nav un nav bijis pievienots neviens eksemplārs – aizstāšana ar jauniem datiem;
- darbs ar identiskiem ierakstiem – atlase un eksemplāru pārceļšana pie kvalitatīvākā apraksta;
- bibliogrāfisko aprakstu datu precizēšana un papildināšana rekatalogizētajiem iespieddarbiem, izmantojot Repoziitārija Pasīvo krājumu vai citu filiālbibliotēku krājumu.

RCB KAN darbinieki regulāri strādā pie Autoritatīvo ierakstu datubāzes papildināšanas. RCB Autoritatīvo ierakstu kopējais skaits ir 78 682. Ieraksti tiek lejupielādēti no LNB Autoritatīvo ierakstu datubāzes un rediģēti vai izveidoti jauni. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, jaunieievadīto vai lejupielādēto skaits nav krasi mainījies: 2016. gadā – 4 973, 2017. gadā – 4 416, 2018. gadā – 5 001. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa populārāko autoru dati Autoritatīvajā datubāzē ir jau ievadīti, tad jauno autoru, sastādītāju, redaktoru, mākslinieku u.c. personu ievadāmo datu skaits ir tikai nedaudz palielinājies. Palielinās rediģēšanas un papildināšanas darbs, atbilstoši RDA katalogizācijas noteikumiem. Lai precizētu, uzzinātu datus par personu vai novērstu kļūdas, precīzu datu iegūšanai un kvalitatīvu ierakstu izveidošanai un papildināšanai, notiek arī sazināšanās ar autoriem, izdevējiem, LNB u.c. iestādēm vai personām.

Pārskata gadā **digitalizācija** netika veikta.

Iekšzemes un starptautiskais SBA**SBA rādītāji**

	2016	2017	2018
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	484	510	182
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1	1	4

2018. gadā RCB Starpbibliotēku abonements (SBA) no RCB un tās filiālbibliotēkām kopumā saņēmis 192 pieprasījumus, no kuriem izpildīti 182. Kopējais pieprasījumu skaits, salīdzinot ar 2017. gadu ievērojami samazinājies (-349).

Pieprasījumu izpildē, SBA izmanto visu pieejamo bibliotēku krājumus. 2018. gadā šo pieprasījumu izpildei visbiežāk izmantots LNB krājums (117). Tāpat sadarbība SBA pieprasījumu izpildē saglabājusies ar Latvijas Universitātes un tās fakultāšu bibliotēkām (41) un Rīgas Tehniskās universitātes bibliotēku (24). Analizējot SBA pieprasījumus saturiskā aspektā, kā pieprasītākās nozares 2018. gadā var minēt dabas zinātnes, pedagogiju un tehnisko literatūru.

2018. gadā RCB SBA kārtā saņēmusi 4 pieprasījumus dokumentu nosūtīšanai uz citām Latvijas bibliotēkām – Liepājas Centrālajai zinātniskajai bibliotēkai (2 pieprasījumi), Ventspils Galvenajai bibliotēkai (1 pieprasījums) un Latvijas Neredzīgo bibliotēkai (1 pieprasījums).

6. Krājums**Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:**

- **krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā**

Krājuma komplektēšanas prioritātes: Latvijas simtgadei veltītā literatūra, oriģinālliteratūra, informācijas resursi bērniem un jauniešiem, kā arī periodikas abonēšana.

2018. gadā RCB vienoto krājumu veidoja CB, 26 filiālbibliotēku, Bibliotēku dienesta, ĀAP BKUS "Saulaino dienu bibliotēka", Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskās lasītavas un Repoziārija krājumi.

Krājuma komplektēšanā joprojām nozīmīgs ir atbalstītāju devums. Visvairāk dāvinājumā saņemtās aizvien ir grāmatas. RCB Repoziārija Apmaiņas krājuma grāmatas izmanto RCB un tās filiālbibliotēkas, ĀAP Brasas cietumā un Dienas centrā, Pludmales lasītavā Lucavsalā, Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskajā lasītavā. 2018. gadā RCB Apmaiņas krājums dažādu pasākumu ietvaros piedalījies arī 6 grāmatu maiņas punktos un to darbības sākuma kapitālam nodevis 13 072 iespieddarbus. Pārskata periodā Repoziārija apmaiņas krājums palielinājies par 11 808 eksemplāriem. 2018. gada beigās Repoziārija krājums ievērojami palielinājies saistībā ar filiālbibliotēkas "Zvirbulis" slēgšanu. RCB un filiālbibliotēkas Apmaiņas krājumam nodevušas 30 312 eksemplārus mazpieprasītos informācijas resursus un liekos dubletus un 17411 eksemplārus bibliotēkas lietotāju dāvinājumus.

RCB Repozitārija pasīvais krājums tiek izmantots konkrētu pieprasījumu izpildīšanai, kā arī izstāžu noformēšanai un papildināšanai RCB struktūrvienībās. 2018. gadā Pasīvā krājumā kopējais izsniegums bija 1982 eksemplāri.

Pārskata gadā centralizēti pārsietas 90 grāmatas par summu 250,20 EUR.

- **informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu**

Pārskata gadā komplektēšanas darbs RCB tika veikts saskaņā ar aktuālo krājumu komplektēšanas dokumentu – “Rīgas Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības un komplektēšanas koncepcija 2014.-2018.”.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2016	2017	2018
Finansējums krājuma komplektēšanai	271 707	455 421	326 629
t. sk. pašvaldības finansējums	244 101	343 421	291 834
grāmatām	199 485	339 394	247 315
t. sk. bērnu grāmatām	21 061	31 042	26 832
Periodiskajiem izdevumiem	64 632	63 756	64 984
Finansējums krājumam uz vienu iedzīvotāju apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	0,35	0,49	0,46

2018. gadā no RD apstiprinātā RCB budžeta informācijas resursu iegādei izlietoti 291 834 EUR. Krājuma papildināšanai ar jaunām grāmatām un citiem informācijas resursiem (neskaitot periodiku) – 226 850 EUR (no kuriem 50 000 EUR tika saņemti papildus un 1 999 EUR no RCB ieņēmumiem). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, tas ir par 52 815 EUR mazāk nekā 2017. gadā (279 665 EUR) un par 47 381 EUR vairāk nekā 2016. gadā (179 469 EUR).

Periodikas abonēšanai izlietoti 64 983,77 EUR. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, periodikai paredzētā summa ir mazliet palielināta: 2016. gadā par 351,77 EUR vairāk un 2017. gadā par 1228 EUR vairāk. 34 795, 26 EUR veido bezatlīdzības izdevumi un dāvinājumi.

Krājuma rādītāji (jaunieguvumi, apgrozība u. c.)

Noslēdzot 2018. gadu, RCB un filiālbibliotēku kopējo krājumu veidoja 704821 informācijas resursi par summu 3 698 083 31 EUR (par bilancē esošajiem 634 914 eksemplāriem). Salīdzinot ar krājuma apjomu gada sākumā, tas samazinājies par 23 944 vienībām (skat. pārskata pielikumu Nr. 2). Kopkrājumu veido dokumenti latviešu valodā (492 751 eks. jeb 69,91%), krievu valodā (166 165 eks. jeb 23,58%), angļu valodā (32 084 eks. jeb 4,55%), vācu valodā (6 363 eks. jeb 0,9%), pārējās svešvalodās (7 458 jeb 1,06%). Visvairāk kopkrājumā ir grāmatas (605 386 eks. jeb 85,89%), to veido arī seriālizdevumi/žurnāli (55 341 eks. jeb 7,85%), audiovizuālie materiāli (24 427 eks. jeb 3,47%), brošūras/pārējie dokumenti (14 566 eks.

jeb 2,06%), elektroniskie dokumenti (2 248 eks. jeb 0,32%), nošizdevumi (2 035 eks. jeb 0,29%), kartogrāfiskie dokumenti (602 eks. jeb 0,09%) un attēlizdevumi (216 eks. jeb 0,03%).

2018. gadā ir vērojams pirktu jaunieguvumu samazinājums, tas ir par 5 811 eksemplāriem mazāks. Savukārt, salīdzinot ar 2016. gadu, 2018. gadā krājumā pirktu jaunieguvumu palielinājums ir lielāks par 4 016 eksemplāriem.

Salīdzinot ar 2016. un 2017. gadu, nedaudz palielinājies ir audiovizuālo materiālu, nošizdevumu un attēlizdevumu skaits, bet samazinājies grāmatu iepirkums un periodisko izdevumu skaits. Salīdzinot pa valodām, atbilstoši finansējumam informācijas resursu skaits ir samazinājies visās valodās. Sadalījums par saņemtajiem informācijas resursiem pa filiālēm ir skatāms pielikumā Nr. 3.

Ņemot vērā vairākus faktorus (RCB filiālbibliotēkā "Pūce" ir mainījies krājuma koncepts, Torņakalna filiālbibliotēka ir uz laiku slēgta, filiālbibliotēka "Zvirbulis" tika likvidēta, Ķengaraga filiālbibliotēkā lielākā krājuma daļa cieta appludinājuma dēļ remonta laikā), 2018. gadā izslēgto informācijas resursu skaits, salīdzinot ar 2017. gadu, ir palielinājies par 34 372 eksemplāriem. Līdz ar to RCB un tās filiālbibliotēku kopējais krājums ir samazinājies. Sīkāka informācija par izslēgtajiem informācijas resursiem un to izslēgšanas iemesliem ir pielikumā Nr. 4.

Krājuma rādītāji

	2016	2017	2018
Saņemtie informācijas resursi	55 453	77 780	60 687
<i>t. sk. pirktu jaunieguvumu skaits</i>	21 444	31 271	25 460
<i>t. sk. periodika (laikraksti un žurnāli)</i>	25 987	28 303	24 532
<i>t. sk. nepirktie (bezatlīdzības izdevumi un bibliotēkas nodod viena otrai)</i>	8022	18206	10695
<i>t. sk. bērniem</i>	7 374	8 293	7 558
<i>t. sk. jaunieguvumu skaits EK</i>	28 765	48 893	33 605
Izslēgtie informācijas resursi	44 009	50 259	84 631
Krājuma kopskaits	701 244	728 765	704 821
<i>t. sk. periodika (laikraksti un žurnāli)</i>	49 016	54 102	52 595
<i>t. sk. pārējie dokumenti</i>	652 228	674 663	652 226
<i>t. sk. bērniem</i>	74 711	77 588	75 437
Krājuma apgrozība	2,05	1,9	1,9

Piezīme: ailē "bērniem" norādīts B un J dokumentu skaitu

Krājuma pārbaude (inventarizācija)

Pārskata periodā notikušas 10 kārtējās automatizētās inventarizācijas – Juglas, Čiekurkalna, Ilģuciema, Imantas, Ķengaraga, Mežciema, Pļavnieku, Sarkandaugavas filiālbibliotēkās, filiālbibliotēkā "Zemgale" un ĀĀP "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS.

Nozīmīgākā konstatētā problēma – iztrūkums pārsniedz LR MK noteikumos Nr. 317 pieļaujamo iztrūkuma normu 0,3% no bibliotēkas krājuma vērtības uz kārtējā saimnieciskā gada sākumu. Visvairāk brīvpieejas apstākļos zudušas daiļliteratūras un bērnu grāmatas. Iztrūkums konstatēts arī nozaru literatūras krājumā. Vismazākais iztrūkums – 0,3% konstatēts Mežciema filiālbibliotēkā. Pārējās filiālbibliotēkās iztrūkums svārstījās no 0,5% līdz 2,3%.

Datubāzes

- **abonētās tiešsaistes datubāzes (t. sk. ar piekļuvi ārpus bibliotēkas telpām)**

Kultūras informācijas sistēmu centra (KISC) projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkās” ietvaros tiek nodrošināta bezmaksas pieeja resursiem Letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēka. Jau otro gadu RCB bija iespēja saviem lietotājiem piedāvāt datubāzi Letonika.lv lietot attālināti.

RCB tiek abonētas un lietotājiem pieejamas arī autorizētās datubāzes Nozare.lv un Ebscohost.com.

2018. gadā RCB filiālbibliotēkās otro gadu tika abonēta Flipster datubāze. Tas ir EBSCO produkts – e-žurnālu datubāze. RCB abonē 20 žurnālus no minētās datubāzes, noderīgus radošai brīvā laika pavadīšanai un dažādām interesēm. EBSCO un Flipster datubāzes reģistrētajiem lietotājiem bija pieejama arī attālināti mājās datorā vai mobilajā ierīcē.

Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums

Datubāze	2015	2016	2017
Letonika	15 225 skatīj.	32 774 skatīj.	45 562 skatīj.
News	2 163	2602	4266
EBSCO	1856 skatīj.	2772 skatīj.	9722 skatīj.
Flipster		574 skatīj.	1447 skatīj.

Ņemot vērā to, ka tikai 25% Rīgas skolu ir datubāzes Letonika.lv abonenti, RCB filiālbibliotēkas daudziem ir vienīgā vieta, kur izmantojama bezmaksas piekļuve Letonikas datubāzei un iespēja to lietot attālināti. Pārskata gadā filiālbibliotēkās attālinātās lietošanas parole izsniegta 4286 lasītājiem. Attālināto lietotāju skaits būtu lielāks, ja Letonikas Lasītavu varētu lasīt arī mājās datoros vai mobilajās ierīcēs.

Salīdzinot ar 2017. gadu, visām datubāzēm palielinājušies izmantojuma rādītāji.

Palielinājies arī Lursoft bibliotēkas datubāzes izmantojums gan lietotāju, gan bibliotekāru vidū. Bibliotekāri šo datubāzi izmanto uzziņu darbā, izstāžu veidošanā, novadpētniecības materiālu atlasē.

Ja 2017. gads bija e-žurnālu datubāzes Flipster iepazīšanās gads, tad 2018. gadā tās skatījumu skaits pieaudzis trīs reizes. Tas ir laba popularizēšanas darba rezultāts – par datubāzi tika stāstīts ne tikai bibliotēkas lietotājiem, bet arī dienas centru vadītājiem, skolotājiem un pulciņu pasniedzējiem.

Bibliotekāru darbs nav iedomājams bez LNB nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzes, digitālās bibliotēkas resursiem: Periodika.lv, RunA, Dziesmu svētku krātuve u. c.

RCB veidotās datubāzes

Datubāzē “Periodiskie izdevumi RCB” apkopota informācija par žurnālu un laikrakstu pieejamību RCB un tās filiālbibliotēkās. Meklēšana datubāzē iespējama gan pēc filiālbibliotēkas nosaukuma, gan pēc izdevuma nosaukuma. Pārskata gadā datubāzē pieejamas ne tikai ziņas par esošo gadu, bet tā papildināta ar ziņām par RCB saglabātajiem iepriekšējos gados izdotajiem periodiskajiem izdevumiem. Izmantojot šo datubāzi, bibliotēkas lietotājiem ir iespēja iepazīties ar RCB periodisko izdevumu klāstu arī attālināti.

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Krājuma jaunieguvumu popularizēšanai lielākā daļa filiālbibliotēku joprojām organizē “Jauno grāmatu dienas”, kuru laikā lietotāji var apskatīt un iepazīties ar jaunumiem filiālbibliotēku krājumos, kā arī rezervēt vai iestāties rindā interesējošu izdevumu saņemšanai. Pēc “Jauno grāmatu dienā” izstādītajām grāmatām filiālbibliotēkas veido jaunieguvumu sarakstus (arī ilustrētus, piemēram, Biķernieku filiālbibliotēkā), ar kuriem var iepazīties visi filiālbibliotēkas lietotāji arī pēc konkrētā datuma. Vairākas filiālbibliotēkas šos sarakstus nosūta arī saviem sadarbības partneriem, piemēram, Mežciema filiālbibliotēka informāciju par jaunieguvumiem nosūta arī uz lietotāju e-pastiem. Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava jaunieguvumu sarakstus regulāri nosūta uz Rīgas vispārizglītojošo skolu e-pastiem.

Viena no prioritātēm krājuma popularizēšanā visās filiālbibliotēkās 2018. gadā bija Latvijas valsts simtgade. Piemēram, Imantas filiālbibliotēka visa gada garumā veidojusi izstāžu ciklu “Vienkārši Latvietis...” un “Diži mēs paši – diža Latvija”, Grīziņkalna filiālbibliotēkā – izstāžu cikls “Vilksim košu zelta jostu apkārt savu Tēvu zemi”; “Latvijā es dzīvoju, Latvijā es cerēju. 80tie – 90tie gadi” (Pļavnieku filiālbibliotēka), izstāde papildināta ar liecībām no bibliotēkas lietotāju privātajiem arhīviem.

Filiālbibliotēkas krājuma popularizēšanai veidojušas izstādes, kas veltītas ievērojamu personību jubilejām – Verai Singajevskai, Ingmaram Bergmanim, Ļevam Tolstojam, brāļiem Kaudzītēm (Imantas filiālbibliotēka); Albertam Belam, Kārlim Zālem, Vairai Vīķei-Freibergai (Grīziņkalna filiālbibliotēka); Ārijai Elksnei (filiālbibliotēka “Kurzeme”) u. c.

Visa gada garumā filiālbibliotēkas tradicionāli veidojušas krājuma atklāsmes izstādes saistībā ar gadskārtu svētkiem un gadalaikiem.

Vairākas filiālbibliotēkas pārskata gadā izvēlējušās interesantas krājuma popularizēšanas formas. Grīziņkalna filiālbibliotēkā regulāri – katra mēneša pēdējā piektdienā – notiek informatīvs pasākums “Atvērsim grāmatu kopā”, savukārt Daugavas filiālbibliotēkā grāmatu apskats un pārrunas par pēdējo gadu saņemto intelektuālo literatūru – “Grāmata nesteidzīgam lasītājam”. Sarkandaugavas filiālbibliotēka veido krājuma atklāsmes ciklu “Īpašās grāmatas”, piemēram, “Grāmatas ar laimīgām

beigām”, “Grāmatas, pēc kuru motīviem uzņemtas filmas”, “Grāmata, ko izlasīt vienā dienā”. Savukārt Juglas filiālbibliotēka veidojusi grāmatu izstādes “Kaimiņu stāsti” – kurās popularizēta lietuviešu un igauņu daiļliteratūra.

Arī nozaru literatūras krājums tiek regulāri popularizēts, veidojot tematiskas literatūras izstādes dažādās krājuma nodaļās, kā arī papildinot pasākumus. Piemēram, “Muzejs – mūžsenu vērtību glabātājs” (Pļavnieku filiālbibliotēka), “Īpašā pasaule – teātris” (Bolderājas filiālbibliotēka), “Valsts sargi” – Latvijas aizsardzības un glābšanas dienestiem veltīta izstāde (filiālbibliotēka “Zemgale”).

Apkopojot visu iepriekšminēto, var secināt, ka filiālbibliotēkas popularizē savus krājumus, izmantojot dažādas metodes: krājuma atklāsmes, plauktu izstādes, izstāžu ciklus, literārās stundas u. c.

Lai veicinātu datubāzu izmantošanu lietotāju vidū, informācija par pieejamajām datubāzēm RCB atrodamā mājaslapā, uz vietas filiālbibliotēkās informācija izvietota plakātu veidā pie lietotāju datoriem, uz informatīvajiem stendiem un TV monitoros. Lietotāju informēšana notiek reģistrēšanās laikā bibliotēkā, individuālajās datorkonsultācijās un nodarbībās, bibliotekārajās stundās skolēnu auditorijai, kā arī E-prasmju nedēļā gan bērnu, gan pieaugušo apmeklētāju auditorijai.

Lai popularizētu pieejamās datubāzes, Biķernieku filiālbibliotēkā un bibliotēkā “Avots” tika veidots izstāžu cikls “Iepazīsti datubāzes”. Tajās detalizēti parādītas RCB elektroniskā kataloga, datubāzu Letonika un Flipster iespējas.

Daudzas bibliotēkas ir strādājušas ar vecāko klašu skolēniem. Piemēram, Daugavas filiālbibliotēka prezentējusi LNB digitālo bibliotēku un kultūras kanonu. Filiālbibliotēka “Pūce” organizējusi bibliotekāro stundu jauniešiem “RCB katalogs mobilajās ierīcēs”.

Imantas filiālbibliotēka izveidojusi prezentāciju “RCB pieejamās datubāzes un informācijas meklēšanas iespējas”, kura demonstrēta gan bibliotēkā skolēniem, gan skolās skolotāju auditorijai.

Juglas filiālbibliotēka organizējusi datubāzu popularizējošas nodarbības pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājām, iepazīstinot ar Letonikas datubāzi un digitālo kolekciju Lasāmkoks.

Datubāzu popularizēšana un informēšana par meklēšanas iespējām dažādās datubāzēs tika veikta apmācību ciklā jaunajiem RCB darbiniekiem nodarbībā par uzziņu darbu.

Darbinieki varēja pilnveidot savas zināšanas KISC piedāvātajos profesionālās pilnveides pasākumos: pārskata gadā RCB darbinieki piedalījās pasākumos: “EBSCO datubāzu resursi un to izmantošana” 17. aprīlī; “Latviešu datubāzu resursi un rīki informācijas darbā” 24. maijā un 17. oktobrī.

Pirmās konsultācijas par RCB elektroniskā kataloga un bibliotēkās pieejamo datubāzu lietošanu tiek sniegtas ikvienam lietotājam, jau reģistrējoties bibliotēkā.

Bibliotekāri lietotājiem sniedz individuālas konsultācijas vai organizē datornodarbības, kurās apgūst datormaņas un informācijas meklēšanas prasmes. Nereti datornodarbības tiek organizētas pēc

iepriekšēja pieraksta. Datorkonsultāciju skaits katrā bibliotēkā ir atšķirīgs – no 100 līdz 1650 gadā. Šo pakalpojumu galvenokārt izmanto seniori un bezdarbnieki.

Bibliotēkas lietotājiem nepieciešamas konsultācijas, lai izmantotu RCB katalogu un citas pieejamās datubāzes, Rīgas Domes elektroniskos pakalpojumus, portālu Latvija.lv, nepieciešama palīdzība e-pasta adreses izveidē, darbā ar internetbanku un citām interneta adresēm, darbā ar Word dokumentiem. Bibliotekāriem bieži vien jāveic izskaidrošanas darbs par to, ka datorkonsultācijas neietver darbu ar konfidenciālu informāciju, apmācot lietot internetbanku, aizpildot VID dokumentus u.c. Pārskata gadā pieaudzis konsultāciju skaits senioriem planšetdatoru un viedtālrunu lietošanā.

Liela uzmanība tika pievērsta arī RCB darbinieku informācijpratības uzlabošanai. Laikā no 18. aprīļa līdz 30. oktobrim Bibliotēku dienests organizēja un vadīja praktisku nodarbību RCB darbiniekiem “Darbs ar datubāzēm RCB”. Kopumā notika 13 nodarbības, kurās piedalījās 118 darbinieki. Nodarbības laikā tika runāts par vispārīgiem uzziņu darba jautājumiem, par datubāzēm, kas pieejamas RCB, nemainīgo informācijas speciālista lomu un nepieciešamību vairāk popularizēt datubāzu saturu. Nodarbības laikā tika demonstrētas RCB veidotās datubāzes, tiešsaistes abonētās datubāzes, kā arī LNB resursi, dalībnieki veica praktiskus uzdevumus. Nodarbības beigās dalībnieki izpildīja pārbaudes testu. Rezultātā darbinieki uzlaboja savas prasmes, dalījās pieredzē un ieguva idejas, kā uzlabot darbu datubāzu popularizēšanas jomā.

Darbs ar parādniekiem

Darbā ar parādniekiem vispopulārākā metode ir atgādinājumu sūtīšana elektroniski, izmantojot BIS ALISE iespējas. Tāpat tiek veikta īsziņu sūtīšana un zvanīšana uz lietotāju norādītajiem telefona numuriem. Diemžēl sniegtā kontaktinformācija bieži izrādās nepareiza vai jau ir mainījusies. Kā ierasts, lielu atsaucību izpelnījās gada beigās (no 17. decembra līdz 5. janvārim) rīkotā akcija aizmāršīgajiem lasītājiem, kuras ietvaros grāmatas ar nokavētu atdošanas termiņu varēja nodot, nemaksājot kavējuma naudu. Vairākas RCB struktūrvienības savos pārskatos norāda, ka iespēju izmantoja ne tikai lasītāji ar nelielu kavējuma termiņu, bet arī ilglaicīgi kavētāji.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Filiālbibliotēkas savos pārskatos minējušas ar krājuma aizsardzību saistītas problēmas, kurām nepieciešams tehnisks risinājums. Tāpat vairākas filiālbibliotēkas (CB Pieaugušo literatūras nodaļa, Biķernieku filiālbibliotēka) izteikušas nepieciešamību pēc papildus rotējošajiem stendiem, kas uzlabotu krājuma atklāsmes darbu.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Darba ar bērniem un jauniešiem pamatrādītāji

	2017		2018		
	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita	RCB kopskaits	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita
Lasītāju skaits	16 197	29 %	55 208	15 707	28 %
Apmeklējumu skaits	198 451	23 %	815 896	188 780	23 %
Izsniegums	263 756	19 %	132 9521	244 829	18 %

Bērnu un jauniešu skaits pa vecuma grupām

Vecuma grupa	2016	2017	2018		
			Skaits	Salīdzinājumā ar 2017. gadu	% no kopskaita (bērni līdz 18 gadiem) 15707
Pirmsskolas vecuma bērni	1130	1189	1232	+43	8 %
1.–4. klašu skolēni	5471	5424	5012	-412	32 %
5.–9. klašu skolēni	7412	7616	7508	-108	48 %
10.–12. klašu skolēni	1965	1968	1955	-13	12 %
Kopā (līdz 18 gadiem)	15978	16197	15707	-490	
Kopā (līdz 9. klasei)*	14013	14229	13752	-477	

* Bērnu nodaļu apmeklētāji

2018. gadā RCB filiālbibliotēku darbā ar bērniem vērojams statistisko rādītāju kritums. Tas skaidrojams ar to, ka pārskata gadā ilgstoši uz remonta laiku slēgta Ķengaraga filiālbibliotēka (darbu atsāka oktobrī), kā arī oktobrī tika pārtraukta filiālbibliotēkas "Zvirbulis" darbība.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

2018. gadā, lai papildinātu zināšanas darbā ar bērniem un jauniešiem, tika noorganizēta nodarbība RCB darbiniekiem "Bērni bibliotēkā", kurā piedalījās Rīgas Bāriņtiesas speciāliste Arta Paegle, Rīgas Sociālā dienesta nodaļas vietniece Inga Ozola un Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vecākais inspektors Artjoms Kalacs. Kā katru gadu notika nodarbības darbiniekiem ar stāžu RCB, kas mazāks par gadu – RCB Jauno bibliotekāru skola.

RCB piedalījās ar radošo aktivitāšu telti bērnu un jauniešu svētkos "Nāc un piedalies!" pie Rīgas Kongresu nama. Tika nodrošināta lasīšanas veicināšanas programmu organizēšana, koordinēšana, vadība, kā arī konsultatīvais atbalsts RCB bibliotekāriem. RCB metodisko un konsultatīvo, kā arī RCB tīmekļa vietnes bērniem pārraudzību un satura veidošanu veic RCB Bibliotēku dienests.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, alternatīvo lietu komplektēšana (spēles, puzzles, diski u. c.)

2018. gadā iepirkti Latvijas lielāko izdevniecību piedāvātie izdevumi bērniem un jauniešiem latviešu valodā, veikts iepirkums pieprasītajiem izdevumiem svešvalodās, abonēti vairāk nekā 80 nosaukumu periodiskie izdevumi (viena nosaukuma žurnāli pasūtīti vairākās filiālēs) bērniem un jauniešiem latviešu, krievu, angļu un vācu valodā.

Krājuma bērniem proporcionālā atbilstība lasītāju skaitam 2018. gadā (izmantoti BIS ALISE dati pēc kritērijiem – eksemplāru atlase pēc plaukta indeksa)

Gads	Lasītāju skaits	Bērni līdz 9. klasei	Bērni % no lasītāju kopskaita	Krājums	Bērniem līdz 9. klasei	Bērniem % no krājuma kopskaita
2018	55 208	13 752	25 %	704 821	147 956	21 %
2017	56 806	14 229	25 %	728 765	149 466	20 %
2016	58 250	14 013	24 %	700 332	148 857	21 %

Izvērtējot krājuma bērniem kvalitāti, RCB bibliotekāri norāda – kopumā tas ir labs un proporcionāli atbilst lietotāju pieprasījumam un skaitam. Filiālbibliotēkās turpināts darbs pie krājuma popularizēšanas, veicot izmaiņas krājuma kārtotumā. Atsevišķi izvietotas dažādas tematikas grāmatas, piemēram, “Es mācos lasīt”, “Mazuļiem”, “Vesels un drošs” (filiālbibliotēka “Strazds”), grāmatas–puzles mazajiem, grāmatas svešvalodās 5.–9. klasei (Mežciema filiālbibliotēka), atbilstoši lasītāju pieprasījumam uz laiku tika izveidoti tematiski plaukti “Lieldienas”, “Latvija”, “Ziemassvētki un Jaunais gads” (filiālbibliotēka “Vidzeme”).

Pašiem mazākajiem lasītājiem grāmatas izvietotas viegli pieejamās kastēs, dodot iespēju pašiem izvēlēties grāmatas. Papildināti iepriekšējos gados izveidotie tematiskie plaukti – “Vecākiem”, “Zēniem” un “Meitenēm”. Pirmsskolas vecuma bērniem pieprasītas ir grāmatas ar spēļu elementiem un skaņu, diemžēl šīs grāmatas ātri nolietojas. Kā katru gadu – problemātiski nodrošināt ar ieteicamās literatūras grāmatām skolēnus vasaras brīvlaikā, nereti veidojas rindas, tomēr bibliotēkas krājumā esošās grāmatas pakāpeniski spēj apmierināt pieprasījumu.

Krājums tiek papildināts ar attīstošām un izklaidējošām spēlēm. Bibliotēkas apmeklētāji labprāt iesaistījās puzzles veidošanā, Lego konstruēšanā, iecienītas arī dažādas galda un prāta spēles, kā “Riču Raču”, “Cirks” “Tornis”, kā arī datorspēles, piemēram, “Minecraft”. Tomēr joprojām popularitāti nezaudē Xbox Kinect sporta un piedzīvojumu spēles (Daugavas un Imantas filiālbibliotēkas) un galda futbols (filiālbibliotēka “Vidzeme”), organizēti turnīri un sacensības. Aktuālas pārskata gadā bijušas spēles, ko bibliotekāri izmantojuši dažādos tematiskajos pasākumos Latvijas simtgades ietvaros: puzzles

“Aicinām apceļot Latviju!”, “Latvijas valsts simboli”, galda spēle “Iepazīsti Latviju” un biedrības “Cita Rīga” spēles.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Detalizēta informācija par pasākumiem bērniem un pusaudžiem ir pieejama RCB mājaslapā bērniem (<http://bibliotekaberniem.rcb.lv>), kur ir lasāmi īsi interesantāko pasākumu apraksti, skatāms visu RCB pasākumu bērniem kalendārs.

Pirmsskolas vecuma bērniem tika organizētas iepazīšanās ekskursijas, kurās bērni varēja uzzināt, kas ir bibliotēka, iepazīties ar bibliotēkas noteikumiem, uzvedības kultūru, krājuma izvietojumu, daudzveidīgo literatūras klāstu. Tikšanās reizēs rīkoti jaunāko grāmatu apskati, praktiskajās aktivitātēs izmantoti rotaļu elementi, lomu spēles, skaļā lasīšana, priekšā lasīšana, tādējādi sekmējot bērnu vārdu krājuma attīstību. Saistoša bija sacensība – sakārtot grāmatas alfabētiskajā secībā (Iļģuciema filiālbibliotēka).

Daudzas pasākumu tēmas pirmsskolas vecuma bērniem veltītas Latvijas simtgadei – gadskārtu svētki, gadalaiki, viktorīna “Ko tu zini par Latviju?”, orientēšanās spēle “Atrodi Latviju”. Pasākumi rīkoti ne tikai bibliotēku telpās, bet arī pirmsskolas izglītības iestādēs.

Pamatskolas skolēniem bibliotekārajās stundās tika stāstīts par informācijas meklēšanas iespējām, izmantojot RCB katalogu, datubāzes un interneta resursus.

Bērnu interesi rosināja bibliotekāro stundu temati, piemēram, “Grāmatas iekšīņa un āriņa” – izzinošs stāstījums par to, no kā sastāv grāmata (Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Iļģuciema filiālbibliotēkā tematiskā pasākuma laikā skolēni iepazinās ar uzziņu literatūras klāstu, meklēja atbildes uz sagatavotajiem uzdevumiem, apkopoja tās un prezentēja saviem klasesbiedriem. Dalībnieki tika apbalvoti ar “Informācijas meklētāja” žetoniem.

Informācijas meklēšanai gan bibliotēkas krājumā, gan interneta resursos rīkota interaktīva komandu spēle “Enciklopēdists” 4–5. klases skolēniem (Čiekurkalna filiālbibliotēka).

Kā pareizi un droši uzvesties digitālajā vidē skolēni uzzināja informatīvajā pasākumā “Drošība un pārlicība digitālajā vidē”, kas tika rīkots sadarbībā ar Latvijas Drošāka interneta centru Net-Safe (filiālbibliotēka “Strazds”).

Karjeras dienu ietvaros vairākās filiālbibliotēkās norisinājās tematiski pasākumi: “Kas ir bibliotekārs?”, “Ko dara bibliotekārs bibliotēkā?”, “Domā kā bibliotekārs”, “Ko bibliotekārs caurām dienām dara?”. Skolēni varēja uzzināt par bibliotekāra profesijas vēsturi un mūsdienu darbu ar lasītājiem, nepieciešamajām iemaņām un prasmēm. Tika doti dažādi praktiski uzdevumi – iejusties bibliotekāra lomā, sameklēt, izsniegt un saņemt grāmatu.

Bibliotekārajās stundās, kas tika veltītas Latvijas simtgadei, skolēniem tika demonstrētas PowerPoint prezentācijas par Latvijas dabu, vēsturi, simboliem, tautastērpjiem un svētkiem.

Lai rosinātu interesi, tematiskajās nodarbībās izmantotas daudzveidīgas metodes: skaļā lasīšana, literatūras apskati un izstādes, kas tika papildinātas ar viktorīnas jautājumiem atbilžu meklēšanai grāmatās.

Bibliotēkā organizētas alternatīvās literatūras stundas, ekskursijas, lasīšanas veicināšanas aktivitātes. Piemēram, bērniem bija jāizvēlas kāda no grāmatām, jāizlasa, jāizpilda novērtēšanas anketa un jāuzzīmē ilustrācija. Anketā bija jāsniedz grāmatas anotācija, jāuzraksta citāts, kas patika, un jāpastāsta, kāpēc šo grāmatu var ieteikt citiem (CB Bērnu literatūras nodaļa).

Kā interesanta metode darbā ar bērniem izmantots *literārais kvests* – bērni meklēja norādes bibliotēkas krājumā, lai tiktu pie atslēgas un atrastu durvis, aiz kurām viņus gaidīja pārsteigums (Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Vecāko klašu skolēniem tika rīkotas informācijas dienas, organizētas informācijpratības nodarbības, kurās varēja iepazīt RCB tīmekļa vietni, elektronisko katalogu, abonētās un veidotās datubāzes.

Informatīvajā pasākumā "Viedvalsts un digitālās prasme" tika aplūkots Latvija.lv portāls, kādi e-pakalpojumi ir tajā pieejami un kā var elektroniski pieteikties studijām Latvijas augstākās izglītības iestādēs (filiālbibliotēka "Strazds").

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Pārskata periodā tika realizēti divi projekti "Radošās darbnīcas bērniem" un "Kanisterapija" (skat. Projekti).

"Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā" piedalījās CB Bērnu literatūras nodaļa un 16 filiālbibliotēkas. Pieejamība "Bērnu žūrijas" kolekcijas grāmatām, iepērkot tās par RCB budžeta līdzekļiem, tika nodrošināta visās RCB filiālbibliotēkās. Bibliotēkas, kuras nepiedalījās šajā programmā, veidoja kolekcijas krājuma atklāsmes, izvietoja tās atsevišķā plauktā.

Bibliotēkās izvietoti plakāti, uzrunāti bērni, jaunieši un vecāki, aicinot piedalīties, rīkoti tematiskie pasākumi, izstādes, radošās nodarbības un citas aktivitātes. Dalībnieki sacerēja dzejoļus, iesaistot "Bērnu žūrijas" kolekcijas grāmatu nosaukumus, veidoja reklāmas atklātnītes par interesantāko žūrijas grāmatu, lika puzzles ar kolekcijas grāmatu vāku attēliem.

Interesanta izvērtās saruna par kolekcijas grāmatu K. Ferēkena un E. Mutona "Mani sauc Jans, un es neesmu nekas īpašs", skolēni tika aicināti padomāt un uzrakstīt "Ar ko es esmu īpašs?" un dalīties atziņās ar citiem (Imantas filiālbibliotēka). Biķernieku filiālbibliotēkas lasītājiem tika organizēta viktorīna, kā arī notika balsošana par pirmās vietas grāmatu.

Ar lasīšanas veicināšanas programmas 2018. gada grāmatu kolekciju un vērtēšanas norises posmiem skolēni tika iepazīstināti gan ekskursiju laikā, gan tematiskajos pasākumos, gan individuāli. Grāmatas tika kopīgi lasītas un apspriestas gan bibliotēkā, gan mācību iestādēs.

Bibliotekāri atzīst, ka vislielākā aktivitāte novērojama vasarā, nereti uz “Bērnu žūrijas” kolekcijas grāmatām veidojas rindas, tomēr rudenī bērni anketas izvēlas pildīt skolās.

Ziemeļvalstu literatūras nedēļā piedalījās 12 filiālbibliotēkas, tika rīkoti tematiskie pasākumi, veltīti 2018. gada tēmai “Varoņi Ziemeļvalstīs”, ar skaļo lasīšanu, krājuma atklāsmi. Tekstu skaļo lasīšanu papildināja izstādes, dažādas radošas aktivitātes, uzdevumi un viktorīnas.

Pasākumā pirmsskolas vecuma bērniem “Par varoņiem un ļaundariem” tika lasīti fragmenti, bērni iepazīstināti ar grāmatu varoņiem, noslēgumā pārrunāts, kā var kļūt par varoni (Jaunciema filiālbibliotēka).

Bērniem papildus bija iespējams apskatīt izveidotās prezentācijas par Zviedriju, Somiju, iepazīt valstu simbolus, dabu, ievērojamas vietas un rakstniekus (filiālbibliotēka “Rēzna”).

Pasākumu laikā izmantotās interesantākās metodes: fragmentu skaļā lasīšana un turpinājuma rakstīšana (Šampētera filiālbibliotēka) un “grāmatu medības” – vadoties pēc norādēm (grāmatas autors, nosaukums), jāatrod konkrētā grāmata (filiālbibliotēka “Pārdaugava”).

LNB lasīšanas veicināšanas projektā bērniem **Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība** piedalījās RCB Bērnu literatūras nodaļa, Sarkandaugavas filiālbibliotēka un filiālbibliotēka “Zemgale”. Tika lasīti fragmenti no grāmatām, ko izvēlējušies konkursa dalībnieki, rīkotas tikšanās ar sacensības dalībniekiem un līdzjutējiem, organizēts pusfināls ar dalībnieku apbalvošanu. Noslēguma pasākumā LNB piedalījās viens lasītājs no filiālbibliotēkas “Zemgale”.

Interesu grupu darbs. Visa gada garumā RCB un tās filiālbibliotēkās organizēti pasākumi, lasīšanas veicināšanas akcijas, radošās darbnīcas, izstādes, tikšanās ar interesantām personām, izzinošas nodarbības, piesaistot apmeklētāju uzmanību brīvā laika pavadīšanai.

Katru mēnesi filiālbibliotēkā “Pārdaugava” un Biķernieku filiālbibliotēkā norisinājās balsošana, kur bērniem bija jāizvēlas par labu no piedāvātajiem diviem variantiem – kādam no rakstniekiem, dzīvniekiem, gadalaikiem, krāsām, grāmatu varoņiem u.c.

Populāras bija arī radošās darbnīcas un aktivitāšu galdi, kuros varēja darboties gan bērni, gan viņu vecāki (krāsot, līmēt, zīmēt, veidot, darināt no papīra, risināt uzdevumus, likt puzzles). RCB Bērnu literatūras nodaļā profesionālu animācijas mākslinieku vadībā izveidota īsa animācijas filmiņa “Mana Latvija”. Bērni mācījās panākt bilžu kustības ilūziju un ierunāja īsu tekstu aizkadrā. Radošā darbnīca “Velniņi” tika veltīta R. Blaumaņa 155. jubilejai (filiālbibliotēka “Zemgale”). Pļavnieku filiālbibliotēkā bērni darināja lellītes tautas tērpos Latvijas simtgadei. Atsevišķas radošās darbnīcas tika veltītas noteiktai tematikai, piemēram, Ziemassvētkiem u.c. Dažās filiālbibliotēkās radošajās nodarbībās tapušie darbiņi tika izvietoti arī izstādēs, izpelnoties bibliotēkas apmeklētāju interesi un atzinību. Bērnu radošo darbu izstādes, zīmējumu konkursi rīkoti arī sadarbībā ar bērnu mākslas studijām un centriem, kā arī izglītības iestādēm.

Lasītāju klubiņu organizētajos pasākumos bērni uzzināja, izzināja, mācījās, izklaidējās un sadraudzējās. Imantas filiālbibliotēkas lasītāju klubiņa "Lapaspušu melnajā caurumā" nodarbībās pamatskolas skolēni iesaistījās tematiskās sarunās par grāmatām, iepazīnās ar grāmatu jaunumiem, veica radošus uzdevumus. Piemēram, iedvesmojoties no Imanta Ziedoņa "Krāsainajām pasakām", nodarbībā sacerēja paši savas Krāsu pasakas. Tās publicētas arī RCB blogā bērniem. Citā nodarbībā "Grāmatas ceļš – no radošas idejas līdz bibliotēkai" tika stāstīts par grāmatas tapšanas ceļu, pārrunāts, kādu profesiju pārstāvji iesaistīti grāmatas veidošanā, veikts radošs uzdevums – izveidota grāmata.

Mazākumtautību bērni varēja pilnveidot latviešu valodas prasmes bilingvālajos klubiņos (Juglas un Sarkandaugavas filiālbibliotēkas, CB Bērnu literatūras nodaļa). Bilingvālais klubiņš "Dziedāt-spēlēt-lasītprieks!" rīkoja piecas bilingvālās nodarbības par dažādiem tematiem, piemēram, "Cīemos pie vāverītes kuplastītes: gada dzīvnieks 2018 – parastā vāvere", kurā dalībnieki varēja iesaistīties iepazīšanās spēlē, skaļajā lasīšanā ar skaņu atdarināšanu, izspēlēt pasaku ar rokas lellēm (Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, vērtējums

Pārskata periodā turpināta sadarbība ar *pirmsskolas izglītības iestādēm*, organizēti daudzveidīgi tematiski pasākumi un bibliotekārās stundas ne tikai bibliotēku telpās, bet arī bērnudārzos.

Rīkotas iepazīšanās ekskursijas uz bibliotēku, iepazīstinot audzēkņus ar bibliotēku, tās noteikumiem, grāmatām, izmantojot rotaļas, pasakas un spēles, attēlu kartītes. Vadot nodarbības pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem, ņemtas vērā vecuma īpatnības, bērnu uztveres atšķirības, ar pavisam mazajiem apmeklētājiem saruna noritējusi caur pasaku, darbību, savukārt sagatavošanas grupai veicināta interese par lasīšanas prasmi un alfabētu.

Imantas filiālbibliotēkā turpinājās nodarbības bilingvālajās programmās "Kāpēcīšu skola" un "Grāmatu draugs". Rīkotas izziņošas nodarbības par Latvijas novadiem, pilsētām, gadalaikiem, tradīcijām, svētkiem, bērnu grāmatām. Bolderājas filiālbibliotēkā bērnudārza bērniem rīkots tematisks pasākums "Tava un mana Latvija", kurā stāstīts par Lāčplēša dienu un Latvijas dzimšanas dienu.

Sarkandaugavas filiālbibliotēkā bērnudārza bērniem rīkots radošs tematiskais pasākums par godu Imanta Ziedoņa 85 gadu jubilejai "Kas garšo zilajam zirgam?". Savukārt radošās lasīšanas darbnīcā "Dzejoļi: dziedami, dancojami, spēlējami un minami" skaļi lasīti un izspēlēti dzejoļi, izmantojot rokas lelles, bērni varēja piedalīties mīklu minēšanā un atskaņu meklēšanas spēlē, dziesmu rotaļās un rokdarba "Sirsniņpelīte" veidošanā.

Sadarbībā ar *vispārizglītojošām skolām* organizēti kopīgi projekti: "Lasītprieks", bibliogrāfiskā spēle "Enciklopēdisti", "Erudīti" (Čiekurkalna filiālbibliotēka). Veidota sadarbība ar skolu bibliotekāriem un

skolotājiem, organizētas ekskursijas uz bibliotēku, rīkoti tematiskie pasākumi, veltīti atsevišķu rakstnieku daiļradei un Latvijas simtgadei.

Tematiskajā pasākumā "Mana Latvija" skolēni iepazīna Latvijas simbolus, ievērojamas vietas, izzināja vēsturiskus faktus par prezidentiem u.c. Pasākuma nobeigumā bērni veidoja Latvijai veltītu atklātņi (filiālbibliotēka "Pārdaugava").

Bibliotēkās organizētas tikšanās ar grāmatu autoriem, populārām personām un dažādu profesiju pārstāvjiem – grāmatu ilustratoriem, māksliniekiem, mūziķiem, pedagogiem, vēsturniekiem.

Sadarbībā ar **speciālajām skolām** organizētas ekskursijas, pasākumi, bibliotēkas telpās rīkotas bērnu darbiņu izstādes.

2018. gadā sadarbību ar speciālajām skolām veicināja RCB kanisterapijas projekts "Es lasu!", piesaistot bērnus ar lasīšanas traucējumiem.

Rehabilitācijas centra "Mēs esam līdzās" iemītniekiem tika nodrošināta iespēja saņemt bibliotēkās pakalpojumus, piegādājot grāmatas divas reizes mēnesī. Bibliotekāri atzīst, ka pasākumu organizēšanu apgrūtinā tas, ka centru apmeklē dažāda vecuma bērni ar dažādām diagnozēm, līdz ar to nepieciešamas dažādās pasniegšanas metodes (Čiekurkalna filiālbibliotēka).

Laba sadarbība izveidojusies ar dienas aprūpes centru "Cerību ligzda", kura telpās organizēti tematiski pasākumi, radošas nodarbības un tikšanās ar populāriem cilvēkiem. Viena no tematiskajām nodarbībām veltīta droša interneta jautājumiem, klātesošie uzzināja par interneta priekšrocībām un neredzamo pusi, personīgās informācijas ievietošanu un privātuma jautājumiem (filiālbibliotēka "Rēzna").

Pārskata gadā RCB sadarbojās ar **bērnu un jauniešu centriem**, rīkoja bērnu radošo darbiņu izstādes un tematiskus pasākumus. Piemēram, sadarbībā ar centru "Auseklis" rīkota keramikas studijas "Ripa" izstāde (filiālbibliotēka "Strazds", Juglas filiālbibliotēka). Sadarbībā ar BJC "Rīgas skolēnu pils" pulciņu "Filmu darbnīca" organizēts pasākums pusaudžiem "Skatīties un redzēt, vēlēties un mācēt!", kurā dalībnieki varēja piedalīties filmu veidošanas meistarklasē (Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Turpinājās sadarbība ar mūzikas un mākslas skolām, interešu izglītības centriem, rīkojot audzēkņu darbu tematiskās izstādes, sniedzot muzikālus priekšnesumus. Sadarbība ar bērnu zīmēšanas studijām sniedz iespēju bibliotēkas lietotājiem aplūkot bērnu zīmējumus, iepazīt dažādas studijas, kā arī popularizēt bibliotēku kā estētisku vidi. Tāpat turpinājās sadarbība ar "NetSafe Latvia" – drošāka interneta centru, rīkojot pasākumus (filiālbibliotēka "Strazds").

2018. gadā turpinājās sadarbība ar Rīgas Dabaszinību skolu, organizējot iespēju lasītājiem apmeklēt nodarbības: "Dabas detektīvi", "Vides eksperimenti", "Lietu otrā dzīve", "Vides spēles" (Iļģuciema filiālbibliotēka).

Kopīgs pasākums organizēts ar Zinātnisko teātri "Laboratorium.lv" – "Katram savs lipekļis", kura laikā jaunie zinātnieki-bērni veidoja slaimus – dažādu krāsu un formu lipīgas rotallietas, kuras tumsā spīd (Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Vērtīga nodarbība par satiksmes noteikumiem organizēta sadarbībā ar CSDD Rīgas motormuzeju – bērniem pie interaktīvās sienas bija iespēja iejusties dažādās situācijās uz ielas un tās izvērtēt (Pļavnieku filiālbibliotēka).

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Darbā ar bērniem nozīmīgas ir psiholoģijas zināšanas, prasme pielietot dažādas darba metodes un formas. Bibliotekāriem nepieciešams pilnveidot ne tikai attiecīgās profesionālās zināšanas un prasmes, bet svarīga ir motivācija strādāt ar bērniem un realizēt jaunas idejas. Bibliotekāri norāda, ka profesionālās pilnveides ietvaros reizi gadā būtu nepieciešami semināri par jaunāko literatūru bērniem, ārzemju bibliotēku darba pieredzi, lasīšanas veicināšanas pasākumiem, kā arī pieredzes apmaiņas tikšanās ar citu bibliotēku kolēģiem un citu jomu speciālistiem.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

2018. gada darba pārskatos RCB bibliotekāri norāda, ka galvenokārt problēmas darbā ar bērniem un jauniešiem saistītas ar bērnu lielo noslogotību skolā un neieinteresētību lasīšanas aktivitātēs. Bērniem trūkst intereses un laika, pusaudži, aizbaidinoties ar noslogotību skolā, ārpuskolas nodarbībās un mājasdarbu pildīšanu, bibliotēku apmeklē retāk. Tāpat grūtības sagādā sadarbība ar skolotājiem, atsaucības trūkums – skolotājiem nav motivācijas sadarbībai, jo skolā darbs norit ļoti intensīvi, un tā būtu papildu slodze. Risinājums būtu iekļaut bibliotekārās stundas mācību gada plānā, lai nebūtu grūtības saskaņot bibliotēkas apmeklējumu.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

2018. gada novadpētniecības darba prioritāros virzienus noteica RCB kopējās prioritātes, projekti, vietējās sabiedrības pieprasījums pēc novadpētniecības pakalpojumiem, novadpētniecības darba tradīcijas, iepriekšējo gadu iestrādes, kā arī Latvijas simtgadei veltītie pasākumi.

RCB un filiālbibliotēkās lietotājiem tika piedāvātas iespējas izmantot novadpētniecības krājumus, datubāzes, tematiskās mapes, bibliotēku sagatavotās bezmaksas ekskursijas, piedalīties bibliotēku organizētajos novadpētniecības pasākumos, iesaistīties bibliotēku projektos, izmantot novadpētniecības izstāžu materiālus, piedalīties bibliotēkas novadpētniecības krājuma papildināšanā, bibliotēkas vēstures un novada izzināšanā. Pārskata gada prioritāte bija RD IKSD finansētā projekta "Literārās pastaigas" ietvaros organizētās literārās pastaigas dažādām interesentu grupām, kā arī darbs pie "Rīgas Centrālās

bibliotēkas gadagrāmatas, 2018” sagatavošanas un “Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmatas, 2017” izdošanas.

Pārskata gadā tika izveidota RCB dokumentu atlases komisija. Tā izvērtēja lietvedības dokumentu mapes RCB un filiālbibliotēkās. Aktualitāti zaudējuši, arhīva noteikto glabāšanas laiku pārsniegušie dokumenti, bet nozīmīgi bibliotēku vēsturei, tika norakstīti un ievietoti novadpētniecības krājumā.

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēku novadpētnieki tika aicināti vākt un apkopot informāciju par bibliotekāriem-literātiem, kas strādājuši vai strādā RCB un filiālbibliotēkās, arī reorganizēto un zudušo bibliotēku darbiniekiem. Tā filiālbibliotēkā “Rēzna” tika savākta un apkopota informācija par bibliotekāriem-literātiem, kas dažādos laikos strādājuši RCB Annas filiālbibliotēkā un tās “priekštecēs” – rakstnieku Pāvilu Rozīti un Dzintaru Sodumu, literatūras vēsturnieku Alfrēdu Gobu.

Tika sagatavotas bibliotekāru publikācijas par bibliotēku darbu, piemēram, Juglas filiālbibliotēkas galvenās bibliotekāres Polīnas Ārītes publikācija “Mūsdienu universālais kareivis”, CB Bērnu literatūras nodaļas galvenās bibliotekāres Evitas Hofmanes raksts “Satikties ar lasītprieku”, Justine Shaffner (blogging at *The Librarian is In*) raksts par RCB (<https://jshaffner.wordpress.com/2018/11/11/riveting-riga/>). Bibliotekāru atmiņu pieraksti izmantoti publikāciju sagatavošanai RCB Gadagrāmatai, piemēram, RCB bijušās darbinieces Veltas Endzeles atmiņas par filiālbibliotēku “Strazds” no 1996. līdz 2001. gadam. Kā nozīmīgu devumu RCB vēstures izpētē jāatzīmē LNB vadošās pētnieces Janas Dreimanis publikācija “RCB Gadagrāmata, 2017” - “Savs liktenis jāizcieš...” par literāti un bibliotekāri Zeltu Madžīņu.

RCB un filiālbibliotēkas ar bibliotekārā darba metodēm pēta novadu, rosinot izmantot savāktos materiālus novada pētniekiem, sadarbojoties ar citiem novadpētniekiem. Pārskata gadā kā svarīgi novada izpētes virzieni ir minēti: bibliotēkas apkaimes vēsturisko notikumu noskaidrošana, novada vides, kultūras objektu, potenciālo sadarbības partneru apzināšana, novadpētniecības darba galveno adresātu noteikšana un vajadzību izpēte, dažādu nozaru pētnieku ieinteresēšana un sadarbība.

Tika turpināts darbs pie mutvārdu vēstures par novadu un novadniekiem vākšanas. Mutvārdu vēstures ierakstiem tika izmantoti projekta “Mans stāsts par Rīgu” ietvaros iegūtie diktofoņi. Tā RCB filiālbibliotēkas “Zemgale” novadpētniecības materiālu klāsts tika papildināts ar skolotājas Ērikas Liepiņas atmiņu stāsta ierakstu. Filiālbibliotēka “Vidzeme” atzīmē, ka 2018. gadā novadpētniecības darba uzsvars tika likts uz apkaimes izpēti un informācijas vākšanu par VEF teritoriju, Skanstes rajonu un Jaunās Teikas būvniecību, zīmīgākajiem notikumiem Vidzemes priekšpilsētā.

Novadpētniecības krājums

Novadpētniecības krājumā ietverto materiālu veidi: grāmatas, periodika, audio un video materiāli, arhīvu dokumentu kopijas, kopijas no rakstiem periodiskajos izdevumos, studentu izstrādātajiem

darbiem par apkaimi, lietišķie materiāli, nepublicētie dokumenti, mutvārdu vēsture, atmiņu pieraksti, bibliotēkas lietotāju personīgo arhīvu materiālu kopijas, fotogrāfijas, atklātnes u.c.

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēkās tika veikta novadpētniecības krājuma kārtējā un retrospektīvā komplektēšana, turpinot materiālu izpēti un atlasīto novadpētniecības krājumam, kopiju sagādi no izdevumiem, kas neatrodas bibliotēkā.

Latvijas simtgades gads bija pateicīgs bibliotēku novadpētniecības krājumu papildināšanai ar jauniem nozīmīgiem izdevumiem. Tā filiālbibliotēkas "Vidzeme" krājumu papildināja Edmunda Krastiņa "Latvijas rūpniecība XIX–XXI gadsimtā", Zigmāra Jaujas "Zudušos kinoteātrus meklējot", Andra Caunes "Rīga laikmetu griežos 1901–1918". Čiekurkalna filiālbibliotēkas novadpētniecības krājums tika papildināts ar Miervalža Lāča atmiņām par Čiekurkalnu, Annas Ežmales-Beļickas fotogrāfiju arhīvu.

RCB un filiālbibliotēkās novadpētniecības krājuma pamats tiek izdalīts no kopējā bibliotēkas krājuma, izvietots novadpētniecības plauktos vai atsevišķā lasītavā. Novadpētniecības krājums ir tematiski strukturēts, marķēts ar uzlīmēm "RCB Novadpētniecība". Dažās bibliotēkās novadpētniecības satura vai novadnieku sarakstītās grāmatas iepludinātas kopējā krājumā, bet marķētas ar uzlīmēm "RCB novadpētniecība". Ja viss izdevums nav veltīts novadpētniecības tematikai, uz speciālām uzlīmēm norādītas lappuses, kas satur ziņas par novadu un novadniekiem.

Pārskata gadā Šampētera filiālbibliotēkas novadpētniecības krājums tika papildināts ar reorganizētās RCB filiālbibliotēkas novadpētniecības krājuma dokumentiem.

Pārskata gadā bibliotēkās tika veikts sistemātisks darbs pie novadpētniecības mapju rediģēšanas, strukturēšanas, papildināšanas un vizuālā noformējuma uzlabošanas, kā arī jaunu mapju izveides. Tā RCB Pieaugušo literatūras nodaļas novadpētniecības mapes papildinot, radās jaunas tēmas un tika izdalītas jaunas mapes, piemēram, "Lucavsala", "Apskates vietas Vecrīgā", "Simtgades zīmē".

Dokumenti, kas satur sensitīvu informāciju, dokumentu oriģināli, netiek izlikti brīvpieejā.

RCB novadpētniecības krājums ir aktuāls tā izmantotājiem, jo satur daudzpusīgu, reizēm pat unikālu informāciju. Ar katru gadu RCB filiālbibliotēku novadpētniecības krājuma apjoms palielinās, tas kļūst personiskāks un saturiski daudzveidīgāks.

Novadpētniecības krājuma izmantojums RCB un filiālbibliotēku 2018. gada pārskatos vērtēts atšķirīgi, īpaši novadpētniecības mapju nepieciešamība. Novadpētniecības krājumu izmanto bibliotekāri, bibliotēku lietotāji, bibliotēku sadarbības partneri. Bibliotēku novadpētniecības krājumi tiek izmantoti mācībām un studijām, pētniecībai, iedzīvotāju dzimtas māju un ziņu par radniekiem meklēšanā, gatavojot publikācijas, sastādot ceļvežus, rakstot grāmatas, veidojot raidījumus plašsaziņas līdzekļos. Materiālus izmanto dažādu uzziņu noskaidrošanai, gan arī vienkārši zināšanu un informācijas papildināšanai. Piemēram, Guntas Celmas grāmata "Mans mīļais Čiekurkalns" tika veidota, izmantojot

arī Čiekurkalna filiālbibliotēkas novadpētniecības krājuma materiālus. Grāmatā ir iekļauta sadaļa par Čiekurkalna filiālbibliotēku.

Dažas bibliotēkas atzīmējušas, ka novadpētniecības krājumu izmanto tikai bibliotekāri, lai sagatavotu dažādus pasākumus, sniegtu informāciju lasītājiem, bet bibliotēkas lietotāji novadpētniecības krājumu izmanto maz.

Pārskata gadā RCB filiālbibliotēku darbinieki veikuši regulāru darbu ar jaunu materiālu aprakstu ievadīšanu **novadpētniecības datubāzē**. Šo darbu koordinē Bibliotēku dienesta atbildīgais darbinieks, pēc nepieciešamības tika sniegtas konsultācijas pa tālruni, e-pastā vai uz vietas filiālbibliotēkā. Kopumā pārskata gadā ievadīti 710 ieraksti.

Lietojot **datubāzi "Iepazīsti Rīgu"**, lietotājiem ir piekļuve atlasītām ierakstu kopām par apkaimēm. Pārskata gadā šī datubāze tika papildināta ar literatūru par jauniem objektiem.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēkās novadpētniecības darba popularizēšanai izmantotas daudzveidīgas metodes – novadnieku saieti, prezentācijas, ekskursijas, pastaigas pa apkaimi, tikšanās, novadpētniecības pēcpusdienas, izstādes, konkursi, komandu spēles, novadpētniecības stundas. Bibliotēku novadpētniecības darba popularizēšanas pasākumi daudzkārt organizēti kopā ar bibliotēku sadarbības partneriem, kā arī meklēta individuāla pieeja novadpētniecības darba popularizēšanai.

Viena no biežāk izmantotajām novadpētniecības darba popularizēšanas metodēm – novadpētniecības tematikas izstādes – gan atsevišķi izliktas, gan iekļautas citos pasākumos. Tā Sarkandaugavas filiālbibliotēkā tika rīkots pasākums "Mēs no Sarkandaugavas", izstādes "Sarkandaugavas gigantom "Provoņnikam" – 130", "Cilvēks, kurš izgaršoja vārdus: mūsu novadnieks – dzejnieks Aivars Neibarts", "Izcilas personības Sarkandaugavas vēsturē".

RCB Ilģuciema filiālbibliotēkā notika bibliotekārās stundas Rīgas 54. vidusskolas 5. un 9. klašu audzēkņiem "Novadpētniecības krājums Ilģuciema filiālbibliotēkā un elektroniskās novadpētniecības datubāzes izmantošana".

Šampētera filiālbibliotēkas novadpētniecības darbs tika pieminēts LNB Bibliotēku attīstības centra galvenās bibliotekāres Marlēnas Krasovskas referātā 2018. gada 19. Bibliotēku novadpētniecības konferencē.

Bišumuižas filiālbibliotēkai tika izteikta UNESCO LNK pateicība par dalību UNESCO LNK tīklā "Stāstu bibliotēkas", kā arī par Latvijas kultūrtelpas bagātināšanu, vietējā kultūras mantojuma saglabāšanu, stāstniecības tradīciju attīstīšanu un kopienu saliedēšanu.

Sadarbība novadpētniecības jomā

RCB un filiālbibliotēkās tika turpināta savstarpējā darba koordinācija un kooperācija, kā arī sadarbība ar citiem novadpētniekiem, cenšoties ieinteresēt un iesaistīt novadpētniecības darbā apkaimes iestādes, organizācijas, biedrības, iedzīvotājus. Katrai bibliotēkai ir izveidojies savs sadarbības partneru un loks.

Jauninājumi novadpētniecības jomā

Novadpētniecības krājums papildināts ar jauniem dokumentiem, RCB Gadagrāmata ar jaunām novadpētniecības satura publikācijām, pētījumiem. RCB Gadagrāmatai atzīmēta 15. jubileja ar izdevumu "RCB Gadagrāmata, 2017".

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Tā kā bibliotēku novadpētniecības darbs ietver sevī gandrīz visus bibliotekārā darba procesus, tad arī tā problēmu loks ir atbilstoši plašs. Līdztekus kvalitatīvām un plašām zināšanām bibliotekārā darba jomās, bibliotēku novadpētniecības darbs prasa papildus zināšanas un prasmes citās zinātņu nozarēs, komunikācijas prasmes, interesi par savu novadu un entuziasmu. Lai sniegtu novadpētniecības darbā nepieciešamās zināšanas, tika turpināta RCB un filiālbibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide. "RCB Gadagrāmatā 2017" tika publicēti novadpētniecības darba pieredzes apraksti. RCB darbinieces piedalījās LNB, LBB un Kuldīgas novada bibliotēkas rīkotajā 16. Latvijas bibliotēku novadpētniecības konferencē un "Stāstnieku skolā".

Dažas bibliotēkas norāda, ka galvenā problēma ir apzināt potenciālos sadarbības partnerus, lūgt viņus dalīties savos novadpētniecības materiālos, atmiņās un zināšanās.

Bibliotekāriem ne vienmēr izdodas rast iespējas bibliotēku vēstures izpētei, ja darbs jāveic ārpus bibliotēkas. Pētot bibliotēku vēsturi, nepieciešams laiks, prasmes darbam arhīvos, zināšanas vēsturē, kā arī nauda arhīvu dokumentu kopijām. Tāpēc īpaši nozīmīga ir sadarbība ar LNB speciālistiem. Tā RCB vēstures atklāsmē nozīmīgi ir LNB vadošās pētnieces Janas Dreimanes pētījumi un padomi bibliotēkas vēstures avotu apzināšanā.

Novadpētniecības krājuma izdevumiem nereti nepieciešama atjaunošana un restaurācija, informācijas pārrakstīšana jaunākajos informācijas nesējos.

Novadpētniecības darbā joprojām traucē dažu darbinieku neprasmē ieplānot laiku novadpētniecības ikdienas darba veikšanai, novadpētniecības darba nozīmes nenovērtēšana.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Pārskata gadā novadpētniecības darbs RCB un filiālbibliotēkās kopumā vērtējams kā veiksmīgs. Tas balstīts uz tradīcijām, sistemātiski un ilgstoši veidotu novadpētniecības krājumu, bibliotekāru profesionalitāti un entuziasmu. Bibliotēku novadpētniecības krājums ir papildināts ar jauniem dokumentiem, marķēts ar RCB uzlīmēm, sakārtots un pārskatāmi izvietots. Pieprasījums pēc

novadpētniecības materiāliem lielākajā daļā RCB un filiālbibliotēku ir aktuāls, novadpētniecības pasākumi ir raisījuši interesi apmeklētājos. Veiksmīgi risināti sadarbības jautājumi, meklētas jaunas iespējas.

Bibliotēku novadpētniecības darbs ir veicinājis sabiedrības integrāciju, patriotisko audzināšanu. Jāturpina un jāpilnveido sadarbība ar LNB, LU, Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras koledžu, apkaimes skolām un kultūras iestādēm. Jāuzlabo novadpētniecības darba tehniskais aprīkojums, novadpētniecības krājuma glabāšanas apstākļi.

Pārskata gadā RCB novadpētniecības darbā nozīmīgu atbalstu ir sniegusi LNB, LBB, LNB Bibliotēku attīstības centra vadītāja Evija Vjaterē, galvenā bibliotekāre Marlēna Krasovska, paldies par interesantu interviju lasītavas vadītājai Andai Saldoverei, par RCB vēstures izpēti un publikāciju RCB Gadagrāmātā LNB vadošajai pētniecei Janai Dreimanei. Kā nozīmīgākie Latvijas mēroga pasākumi bibliotekāriem novadpētniekiem jāatzīmē “Latvijas bibliotēku novadpētniecības konference” Kuldīgā, “Latvijas Bibliotēku festivāls 2018: Bibliotēku ideju tirgus” Rīgā, “3. Latvijas stāstnieku konference” Rīgā.

9. Projekti

Projektu apkopojums

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējums EUR	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Es lasu!”	RD IKSD Sabiedrības integrācijas programmas projektu konkurss	1500	No 15. marta līdz 15. oktobrim RCB realizēja projektu “Es lasu” – kanisterapijas nodarbības bērniem ar runas, lasītprasmes problēmām. Kopā projektā 13 bibliotēkās notika 30 nodarbības un tās apmeklēja 328 bērni vecumā no 2 līdz 14 gadu vecumam, bet pārsvarā 6, 7, 8 gadus veci (1. un 2. klase).	Atbalstīts
“Radošās darbnīcas bērniem”	RD IKSD Sabiedrības integrācijas brīvprātīgo darba programmas projektu konkurss	1500	No 15. marta līdz 15. septembrim RCB realizēja projektu “Radošās darbnīcas bērniem” jaunākā skolas vecuma bērniem vasaras brīvlaikā. Nodarbības vadīja 14 brīvprātīgie, kuri tika apzināti un sagatavoti projekta ietvaros. Rezultātā – sešās bibliotēkās trijos vasaras mēnešos notika 56 nodarbības, kuras apmeklēja 670 apmeklētāju, no tiem (plānotā vecuma grupa) 105 pusaudži (vecumā no 12 gadiem) un 80 vecāki vai vecvecāki.	Atbalstīts

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējums EUR	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Es mīlu savu valsti”	RD IKSD kultūras pasākumu projektu finansēšanas konkurss	1837	No 1. līdz 30. jūnijam RCB īstenoja projektu – starptautisku ceļojošu bērnu zīmējumu izstādi “Es mīlu savu valsti”. Izstādē ar saviem darbiem piedalījās jaunie mākslinieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Ukrainas. Četras valstis, kuras šogad svin savu simtgadi, un Ukraina, kuras situācija valstī nav stabila, atklāja jaunās paaudzes skatījumu nacionālās identitātes un valsts ideālu kontekstā. Pēc izstādes Latvijā darbi turpina ceļot uz pārējo projekta sadarbības valstu bibliotēkām.	Atbalstīts
“Literārās pastaigas”	RD IKSD kultūras pasākumu projektu finansēšanas konkurss Rīgas pilsētas Latvijas valsts simtgades svinību programmas 2017.–2021. gadam ietvaros	1050	RCB projektā “Literārās pastaigas” tapusi ekskursiju kolekcija rīdziniekiem un Rīgas viesiem, kas Rīgas un tās apkaimju vēsturi un arhitektūru gribēs iepazīt no dažādu latviešu kultūras darbinieku skatupunktiem. RCB un filiālbibliotēku darbinieki sagatavojuši pastaigas, pētot novadpētniecības materiālus, latviešu autoru biogrāfijas un viņu sacerētos tekstus. Pastaigas iekļautas RCB pastāvīgajā piedāvājumā. Projekta “Literārās pastaigas” atklāšanas pasākumā 25. oktobrī CB piedalījās 52 aicināti viesi, RCB un skolu bibliotekāri un bibliotēkas apmeklētāji.	Atbalstīts
“100 grāmatas bērniem”	RD IKSD projektu konkurss “Kultūras pasākumi”, Rīgas pilsētas Latvijas valsts simtgades svinību programmas 2017.–2021. gadam ietvaros	990	RCB projektā “100 grāmatas bērniem” tapusi grāmatu izstāde, kas ir RCB veltījums Latvijas simtgadei. Tā ir latviešu autoru bērnu grāmatu ceļojoša izstāde, kurā redzamas un taustāmas ir grāmatas bērniem, kas izdotas no 1918. līdz 2018. gadam. Izstādes atklāšanas pasākums norisinājās 11. oktobrī CB.	Atbalstīts

Projektu aprakstu skat. pielikumā Nr. 6.

Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

Galvenais ieguvums – projektu rezultātā izdevies piesaistīt papildu līdzekļus RCB budžetam un tie raisījuši interesi apmeklētājos, pulcējuši plašu publiku, veicinājuši RCB atpazīstamību un publicitāti.

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

2018. gadā publicitātes un sabiedrības informēšanas jomā lielākā uzmanība tika pievērsta Latvijas simtgadei veltītajiem projektiem, pasākumiem un citām aktivitātēm, kā arī citiem RCB realizētajiem projektiem.

RCB darba organizācija paredz, ka informāciju par RCB struktūrvienību pasākumiem vai citām aktualitātēm sagatavo šīs struktūrvienības atbildīgie darbinieki, par RCB projektiem un pakalpojumiem sabiedrisko attiecību vadītājs vai citi atbildīgie RCB speciālisti, taču tālāka informācijas izplatīšana notiek centralizēti – informācija tiek iesniegta RCB sabiedrisko attiecību vadītājam, kurš koordinē sabiedrības informēšanas darbu. Nozīmīgāko pasākumu un citu aktivitāšu popularizēšanai tika sagatavota informācija nosūtīšanai plašsaziņas līdzekļiem un ievietošanai RCB tīmekļa vietnē un sociālo tīklu profilos. Informācija tāpat kā katru gadu regulāri tika sūtīta ievietošanai [RD IKSD tīmekļa vietnes](#) jaunumu sadaļā, kā arī [RD informatīvajā portālā](#) un [Latvijas Bibliotēku portālā](#). Informācija tika sūtīta arī Latvijas ziņu aģentūrām LETA un BNS, no kurienes tā nonāk plašsaziņas līdzekļu rīcībā, kā arī interneta portāliem, televīzijas un radio ziņu dienestiem, laikrakstiem u. c.

Stājoties spēkā Vispārīgai datu aizsardzības regulai, RCB mainījās līdzšinējā pasākumu fotofiksācijas prakse, vairāk izvērtējot fotografēšanas, fotogrāfiju saglabāšanas un publicēšanas nepieciešamību. Pasākumu afišās un informatīvajos tekstos tika iekļauta informācija par paredzēto fotofiksāciju un fotogrāfiju publiskošanu, šāda informācija tika izvietota arī pasākumu norises vietās.

2018. gada nozīmīgākie notikumi, kuru publicitātei tika veltīta īpaša uzmanība (informācijas ievietošana RCB tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos, informācija plašsaziņas līdzekļiem visos projektu realizācijas posmos, pasākumu apmeklēšana un fotogaleriju veidošana), bija Latvijas valsts simtgadei veltītie projekti:

- ceļojošā latviešu autoru bērnu grāmatu izstāde projektā “100 grāmatas bērniem”;
- projekts “Literārās pastaigas”, kura ietvaros tapusi ekskursiju kolekcija, kuru maršrutu pamatā ir dažādi latviešu autoru daiļdarbi: “Atklāj Sarkandaugavu” (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), “Pie Vārnu ielas republikāņiem. Pa rakstnieka Jāņa Grīziņa literāro varoņu pēdām” (Grīziņkalna

- filiālbibliotēka), "Kur mīt Rīgas lauvas?" (Bērnu literatūras nodaļa), "Zigmunda Skujiņa Pārdaugava" (filiālbibliotēka "Pārdaugava"), "Šampēterī zīles krīt" (Šampētera filiālbibliotēka);
- starptautiskā piecu valstu bērnu zīmējumu izstāde "Es mīlu savu valsti" ("I love my country"), kurā redzami Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Ukrainas jauno mākslinieku darbi;
 - pasākumu cikls "Rīga lepojas" Juglas filiālbibliotēkā sadarbībā ar Rīgas Ziemeļu izpilddirekciju, kura ietvaros bibliotēkā viesojās aktrise Ausma Kantāne, Tautas tēlotājas mākslas studijas "Kolorīts" vadītāja Vita Jurjāne, dokumentālo filmu redaktore Aina Adermane, aktrise Indra Briķe.

Plaši atspoguļoti bija arī RD IKSD projektu konkursos atbalstītie projekti:

- kanisterapijas nodarbības bērniem ar lasīšanas grūtībām projektā "Es lasu" RCB un vienpadsmit filiālbibliotēkās sadarbībā ar Servisa suņu biedrību "Teodors" un HP Canis Latvia;
- "Radošās darbnīcas bērniem" vasaras brīvlaikā, kas tika rīkotas CB un piecās RCB filiālbibliotēkās (vairāk skat. sadaļā "Projekti")

2018. gadā RCB un filiālbibliotēku pakalpojumu popularizēšanai tika izmantotas vienota stila informatīvās vienlapes un bukleti, kas latviešu un krievu valodā (RCB nodaļām arī angļu valodā) izveidoti visām RCB filiālbibliotēkām. Izstrādātas arī informatīvās vienlapes un krāsainas grāmatzīmes bērniem. Neliela izmēra afišas un informācijas lapiņas par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem tiek sagatavotas visās filiālbibliotēkās. Projektu informatīvo materiālu izstrādei tika piesaistīts speciālists, šie materiāli sagatavoti tipogrāfiski. RCB nodaļas un filiālbibliotēkas, kur bija tehnoloģiskais nodrošinājums, apmeklētāju informēšanai par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, aktualitātēm un pasākumiem turpināja izmantot informatīvos ekrānus.

2018. gadā bija pieejams daudzveidīgs RCB reklāmas suvenīru klāsts ar bibliotēkas simboliku: pildspalvas, mapes, auduma maisiņi, krekliņi, lietussargi, aprociņas, atstarotāji, krūzītes.

Informācija par RCB radio un televīzijā:

- informācija par RCB pasākumiem regulāri tika atspoguļota televīzijas kanālu rīta programmu "ziņu lentās" un raidstaciju īsajos paziņojumos par kultūras pasākumiem;
- vislielāko dažādu televīzijas un radio raidījumu uzmanību izpelnījās Latvijas simtgadei veltītā izstāde "100 grāmatas bērniem", kā rezultātā par izstādi interesi izrādīja daudzas Latvijas bibliotēkas un skolas. Starp tēmām, kas tika atspoguļotas radio raidījumos un televīzijas sižetos, minamas: bibliotēka un lasīšana, informācijas resursu nodošanas termiņu neievērošana un kavējuma nauda, bērnu lasītprīekā veicināšana un brīvā laika pavadīšana vasarā, pludmales lasītava Lucavsalā, RCB realizētie projekti "Radošās darbnīcas bērniem" un "Es lasu" u. c. Īpaši atsaucīgs RCB projektiem un pasākumiem bija Latvijas Radio 4 raidījums "Doma laukums" (*Домская площадь*).

Bibliotēkas informācija tīmeklī:

- **bibliotēkas tīmekļa vietne (mājaslapa)**

Sabiedrības informēšanai interneta telpā tiek uzturēta un pilnveidota RCB tīmekļa vietne www.rcb.lv, kā arī tīmekļa vietne bērniem <http://bibliotekaberniem.rcb.lv>. Svarīgākais tīmekļa vietnes uzdevums ir atspoguļot aktuālās izmaiņas bibliotēku darba laikā un sniegto pakalpojumu pieejamībā. Tīmekļa vietnē un vietnē bērniem tiek veidots RCB nodaļās un filiālbibliotēkās organizēto pasākumu kalendārs. 2018. gadā RCB tīmekļa vietnes sadaļā *Aktuāli* publicēti vairāk nekā 210 informatīvi raksti par pasākumiem, izstādēm u. c. aktualitātēm bibliotēku darbā, fotogalerijā ievietotas 112 galerijas. Informācijas un fotogaleriju ievietošanu tīmekļa vietnē veica RCB sabiedrisko attiecību vadītāja un Bibliotēku dienesta speciālisti. RCB tīmekļa vietnē var iepazīties ar visiem publicētajiem pasākumu aprakstiem, jo tās funkcionalitāte nodrošina automātisku ierakstu arhīva veidošanu. RCB tīmekļa vietnes apmeklējums 2018. gadā bija 185 400, tīmekļa vietnes bērniem apmeklējums – 45 160.

Emuāri RCB netiek veidoti.

- **sociālie tīkli**

RCB izveidoti profili vairākos sociālajos tīklos (www.facebook.com/RigaCB, www.draugiem.lv/rcb, www.twitter.com/RigaCB), kur tiek atspoguļota informācija par RCB un filiālbibliotēkām (joprojām darbs ar sociālajiem tīkliem tika organizēts tā, ka RCB nodaļās un filiālbibliotēkās atsevišķus profilus neveido, visa informācija par jebkuru struktūrvienību tiek atspoguļota vienā kopīgā RCB kā iestādes profilā) un ko uztur RCB Sabiedrisko attiecību vadītāja un Bibliotēku dienesta speciālisti. Pielāgojot sociālo tīklu specifikai, tajos tika ievietota visa jaunā informācija un fotogalerijas, kas redzamas arī RCB mājaslapā.

RCB lapa www.draugiem.lv/rcb 2018. gadā bija 345. vietā portālā izveidoto lapu topā, un aizvadītajā gadā tajā ievietotās informācijas skatījums pārsniedza 150 000, kas, neskatoties uz portāla popularitātes samazināšanos, ir vairāk nekā 2017. gadā.

RCB lapas www.facebook.com/RigaCB sekotāju skaits, noslēdzoties 2018. gadam, pārsniedza 1 400. Lapas apmeklējums – ap 7 000. Mēnesī lapā ievietotās informācijas skatījums vidēji ir ap 3000, tātad gada laikā ap 36 000. Šajā profilā populārāki ir tie ieraksti un fotogalerijas, kas informē par notikumiem, kuros iesaistītas vairāki rīkotāji, vairāk cilvēku, vairāk dažādu organizāciju.

RCB profilam www.twitter.com/RigaCB 2018. gadā bija 760 sekotāji. Izmantojot dažādu sociālo tīklu informācijas sinhronizācijas iespējas, *twitter.com* automātiski tiek atspoguļota visa informācija, kas tiek ievadīta www.draugiem.lv/rcb RCB lapā.

Analizējot sociālo tīklu statistiku, jāņem vērā, ka tā dažādos tīklos tiek veidota pēc atšķirīgiem principiem.

- **citas tīmekļa vietnes**

- Latvijas Bibliotēku portālā www.biblioteka.lv izveidotajos RCB un filiālbibliotēku profilos, izmantojot LDKK IS, tiek uzturēta aktuāla bibliotēku kontaktinformācija un darba laiks. Sekot līdzi bibliotēkas aktualitātēm ļauj visos profilos pievienotās saites uz RCB tīmekļa vietni un sociālajiem tīkliem, kā arī informācija par nozīmīgākajiem pasākumiem RCB un filiālbibliotēkās tiek nosūtīta portāla redaktoram ievietošanai rubrikā "Notikumi". Balstoties uz LDKK IS ievadīto RCB un visu filiālbibliotēku pamatinformāciju un statistikas datiem, šī informācija tiek atspoguļota <https://kulturasdati.lv>;
- Informācija par RCB kā Rīgas pašvaldības iestādi atrodama [RD IKSD interneta vietnes iestāžu katalogā](#).

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2018. gadā RCB notikuši 2 158 pasākumi, ko apmeklējuši 36 533 interesenti (tajā skaitā tematiskie pasākumi, ekskursijas uz bibliotēku, bibliotekārās stundas, konkursi, lietotāju interešu grupu pasākumi, tikšanās ar sabiedrībā populāriem cilvēkiem u. c. pasākumi visdažādākajām mērķauditorijām). Visvairāk pasākumu – 1 201 jeb 56% no kopskaita – tika organizēti dažādām bērnu mērķauditorijām (apmeklējums 21 164 jeb 58% no pasākumu apmeklējuma).

Viens no svarīgākajiem bibliotēkas uzdevumiem ir dažādu informācijas resursu, literatūras un lasīšanas popularizēšana, tāpēc būtiski, ka 2018. gadā turpinājās RCB sadarbība ar grāmatu apgādiem un autoriem, notika arī citi ar literatūru, rakstīšanu un lasīšanu saistīti pasākumi:

Centrālajā bibliotēkā:

- turpinājās ilggadējā sadarbība ar apgādu "Jumava" – tika prezentēts Džuzepes Tomazi di Lampedūzas romāns "Gepards", Magdas Sabo romāns "Mirklis" ar Ungārijas vēstniecības pārstāvju piedalīšanos, bija sarīkota tikšanās ar profesoru Anatoliju Danilānu viņa jaunākās grāmatas "Dzīvo vesels!" prezentācijā un tulkotāja, literāta un dzejnieka Valda Bisenieka atceres vakars, kā arī decembrī notika četru autoru jauno grāmatu (Gundega Repše "Tuvplāni. Džemma Skulme", Ikars Ruņģis "Cietumsargs ar bungu kociņiem", Andris Račs "Mana nākotnes karte", Māris Rīmenis "Veiksmei līdzās") atvēršanas pasākums "Zem slepenā koda "4R"";
- sadarbībā ar apgādu VESTA-LK Agates Nesaules jaunākā romāna "Zudušie saulgrieži" atvēršana ar autores piedalīšanos;
- sadarbībā ar Rīgas Austrumu izpilddirekciju Barbaras un Barija Karltonu grāmatas "Impressions of Riga. Latvia Through the Lens of a San Diegan" (Rīgas impresijas. Latvija Sandjego objektīvā) atvēršanas svētki un dāvinājums;

- sadarbībā ar Rīgas Ziemeļu izpilddirekciju un Latvijas vēstures institūta apgādu vēsturnieka un arheologa Andra Caunes grāmatas “Rīga laikmetu griežos” atvēršanas svētki;
- tika prezentētas divas izdevniecībā “Latvijas Mediji” izdotās grāmatas – Māras Rikmanes dienasgrāmata “Mārdadzis” un Rolandas Bulas romāns “Atpakaļceļš”;
- kopā ar apgādu “Zvaigzne ABC” trillera “Prāgas pastkartes” atvēršanas svētki, piedaloties autoriem Maijai Pohodņevai un Modrim Pelsim;
- žurnālistes Līgas Blauas grāmatas “Indra Briķe. Krodera aktrise” prezentācija ar aktrises Indras Briķes piedalīšanos sadarbībā ar izdevniecību “Santa” un žurnālu “Ievas Stāsti”;
- sadarbībā ar izdevniecību “Divpadsmit” tikšanās ar aktrisi, dziedātāju un grāmatas “Neremdināmi” autori Raimondu Vazdiku;
- sadarbībā ar apgādu “Mansards” Marijas Plataces Fačsas Fainas grāmatas „Platās acis” atvēršanas svētki;
- Baibas Vaivares grāmatas “Daba krāso, „Dzilna” auž” prezentācija;
- austrāliešu rakstnieka Deivida Kerra grāmatas “Out of Latvia” atvēršana;
- Lilijas Berzinskas grāmatas “Skeleti skapī” atvēršana;
- Baltu vienības diena ar tulkotāja, dzejnieka Jāņa Elsberga piedalīšanos;
- novembrī desmito reizi Latvijā notika Nacionālais romānu rakstīšanas mēnesis (National Novel Writing Month jeb NaNoWriMo), kura dalībnieki pulcējās sešos koprakstīšanas pasākumos;
- maijā CB trešo gadu notika Latvijas Fantāzijas un Fantastikas biedrības rīkotais pasākums “LatCon 2018”;
- jauno dzejnieku (sākotnēji portāla Facebook) grupas “Dzejas Rupors” divi pasākumi;
- regulāri pulcējās dzejas draugu klubs “Sozvezdije” (“Созвездие” – “Zvaigznājs”) un Bērnu literatūras draugu klubs “Burinieks” rakstnieka un mākslinieka Vladimira Novikova vadībā u. c.

RCB filiālbibliotēkās:

- izdevniecības “Madris” izdotās Guntas Celmas grāmatas “Mans mīļais Čiekurkalns” atklāšanas svētki Čiekurkalna filiālbibliotēkā;
- Silvijas Holcmanes grāmatas “Mīlestības elpa. Sasauces” prezentācija filiālbibliotēkā “Zemgale”;
- filiālbibliotēku viesu vidū 2018. gadā bija lietuviešu rakstnieks Simonas Simonenkovas, dzejniece Inga Pizāne, rakstniece un māksliniece Inita Sabanska (filiālbibliotēkā “Vidzeme”), radio žurnālists un grāmatu autors Dzintars Tilaks (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), dzejnieks Valdis Rūja (Juglas filiālbibliotēka), rakstniece Dace Judina (filiālbibliotēka “Rēzna”), rakstniece Vita Štelmahere (filiālbibliotēka “Strazds”), dzejnieks, dramaturgs un rakstnieks Arnolds Auziņš, izdevniecības “Zvaigzne ABC” redaktore Inese Auziņa (filiālbibliotēka “Pārdaugava”) u. c.

Atzīmējot RCB lomu Rīgas kultūrvidē, jauna sadarbības forma 2018. gadā bija teātra izrāžu iestudējumi bibliotēku telpās (ieeja ar biļetēm):

- Daugavas filiālbibliotēkā starptautiskā Jaunā teātra festivāla “Homo Novus” ietvaros dokumentālā teātra režisores Kristas Burānes un viņas domubiedru – britu režisora un publicista Endija Fīlda, latviešu scenogrāfes Ievas Kauliņas un zviedru horeogrāfa Ērika Ēriksona izrāde “Noktirne”, kurā Ķengaraga autentiskajā vidē piedalījās arī skatītāji (notika 8 izrādes);
- CB izrāde “Zenta Mauriņa. Dokumentālie sapņi”, režisore – Kristīne Krūze, lugas autori – Rasa Bugavičute-Pēce, Kristīne Krūze, aktieri – Lauma Balode, Kaspars Dumburs, Anna Nele Āboliņa, producente – Lauma Balode.

Īpaši ir pasākumi ārpus bibliotēkas, ar mērķi popularizēt RCB un filiālbibliotēku sniegtos pakalpojumus to cilvēku vidū, kas bibliotēku varbūt neapmeklē, kā arī pasākumi citu Rīgas pilsētas programmu ietvaros:

- jūnijā Bolderājas filiālbibliotēka piedalījās Bolderājas svētkos, kas bija veltīti Latvijas simtgadei. Bibliotēkas darbinieki apmeklētājiem piedāvāja ekskursijas pa Bolderāju, novadpētniecības izstādes un projekta “Mans stāsts par Rīgu” materiālus;
- septembrī bērnu un jauniešu svētki “Nāc un piedalies!” pie Rīgas Kongresu nama, ko organizēja RD IKSD un Rīgas Interesu izglītības metodiskais centrs;
- RCB tīkls un pakalpojumi tika popularizēti arī grāmatu maiņas punktos, kas divas reizes septembrī darbojās arī Āgenskalna tirgū.

RCB un filiālbibliotēkās bijušas tikšanās ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, dažādu nozaru un profesiju pārstāvjiem: ar mākslinieci Helēnu Heinrihsoni, psihologu Artūru Šulcu, kolekcionāru Normundu Beržinski (RCB), ar aktrisi Līgu Liepiņu (filiālbibliotēka “Rēzna”), ar fotomākslinieku Vladimiru Gāgu (Bišumuižas filiālbibliotēka), ar aktrisi Ninu Ņeznamovu, režisoru Ivaru Selecki (Juglas filiālbibliotēka), ar aktrisi Akvelīnu Līvmani, žurnālisti Lilitu Eglīti, ar tautfrontieti, žurnālistu un sabiedrisko darbinieku Andreju Cīruli (filiālbibliotēka “Vidzeme”), ar dokumentālās filmas “Mēs atgriezāties” režisori Ingu Nesteri (Šampētera filiālbibliotēka), ar aktieri Jakovu Rafalsonu, atvaļināto policijas pulkvežleitnantu Vladimiru Bekasovu (Daugavas filiālbibliotēka), ar žurnālistu un politiķi, pirmo Latvijas Tautas frontes priekšsēdētāju Daini Īvānu (filiālbibliotēka “Pārdaugava”), ar grāmatizdevēju Anitu Mellupi, pianistu Venti Zilbertu, Latvijas Dabas muzeja vecāko antropoģi Aili Marnicu, Latvijas Mūzikas akadēmijas pasniedzēju, pianisti Diānu Zandbergu, mūziķi Marko Ojalu (Bišumuižas filiālbibliotēka), ar aktieri Jāni Skani (Čiekurkalna filiālbibliotēka), ar dziesminieku Kārli Kazāku (Ķengaraga filiālbibliotēka), ar karikatūristu Gati Šļūku (Pļavnieku filiālbibliotēka) u. c.

Arī 2018. gadā RCB un filiālbibliotēkas piedalījās Latvijas un starptautiskajos projektos un akcijās: “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2018”, Digitālajā nedēļā martā, Bibliotēku nedēļā aprīlī, Karjeras nedēļā oktobrī, Ziemeļvalstu literatūras nedēļā novembrī, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīklā “Stāstu bibliotēkas” iesaistījās Bišumuižas filiālbibliotēka, CB rīkoja pasākumu Vispasaules publiskās adīšanas dienā u. c.

Nemainīgi iecienīti RCB nodaļās un filiālbibliotēkās bija pasākumi, kas organizēti dažādām lietotāju interešu grupām-klubiem (skat. sadaļu “Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība”), kā arī ar apkaimes iepazīšanu saistīti pasākumi (skat. sadaļu “Novadpētniecība”). Tie bija gan pasākumi rokdarbniecēm, gan veselīga dzīvesveida piekritējiem, gan apkaimes entuziastiem, gan pasākumi, kas notika sadarbībā ar RD departamentiem un citām iestādēm.

Neatņemama RCB pasākumu daļa ir apmeklētājiem piedāvātās mākslas un radošo darbu izstādes, kas regulāri bija apskatāmas CB nodaļās, filiālbibliotēkās “Avots”, “Kurzeme”, “Vidzeme”, “Zemgale”, Biķernieku, Bišumuižas, Daugavas, Imantas filiālbibliotēkās, bet atsevišķas izstādes notika arī citās bibliotēkās.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

RCB piedāvāto bibliotēkas suvenīru klāsts ir daudzveidīgs, bet tomēr nepietiekams ir tiem un dažādiem publicitātes materiāliem paredzētais finansējums – suvenīriem īpaša nozīme ir bērnu mērķauditorijas piesaistīšanā, pieaugušo mērķauditorijai noderīgi būtu profesionālu reklāmas speciālistu izstrādāti un firmā drukāti informatīvie materiāli.

Šobrīd ir daudz un dažādi veidi un interneta vietnes, ar kuru starpniecību par RCB, tās sniegtajiem pakalpojumiem un rīkotajiem pasākumiem informēt cilvēkus, kuri ikdienā izmanto internetu. Problemātiski ir sasniegt to sabiedrības daļu, kas internetu neizmanto. Kaut arī informācija tiek sūtīta visdažādākajiem plašsaziņas līdzekļiem, arī drukātajiem preses izdevumiem, televīzijām un radio, taču tie veic savām interesēm atbilstošu informācijas atlasīšanu. Vienīgais veids, kā “ielauzties” šajos plašsaziņas līdzekļos, būtu reklāma.

Akreditācijas komisijas (skat. punktu par bibliotēku akreditāciju) atzinumos par RCB filiālbibliotēkām deviņām bibliotēkām atzīmēts ieteikums rast iespēju mikrorajonā izvietot norādes uz bibliotēku. Šādas norādes ne tikai atvieglotu bibliotēkas atrašanu, bet veicinātu arī to atpazīstamību. Nākotnē bibliotēku vizuālā tēla veidošana pilsētvidē, izmantojot uzrakstus, attēlus, gaismas reklāmas elementus u. c., būtu svarīga.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Pašvaldība atbalsta RCB darbu. Tas tiek analizēts RD IKSD Kultūras pārvaldes sanāksmēs. Dažādu darba jomu īstenošanā tiek iesaistīti arī citi RD departamenti, piemēram, Attīstības departaments, Labklājības departaments, Īpašuma departaments. Sabiedrības informēšanas darbs notika sadarbībā ar RD Sabiedrisko attiecību nodaļu, RD IKSD Sabiedrisko attiecību nodaļu un RD IKSD Kultūras pārvaldes Kultūras projektu un pasākumu nodaļu.

Aktīva sadarbība ar RD IKSD notika, realizējot Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodisko pārraudzību. Apspriedēs par situāciju Rīgas skolu bibliotēkās piedalījās gan RD IKSD vadība, gan izglītības pārvaldes vadošie speciālisti, gan Finanšu pārvaldes speciālisti.

Lucavsalas vasaras lasītavas projekta realizācija arī 2018. gadā notika vistiešākajā sadarbībā ar Rīgas pilsētas izpilddirektoru Juri Radzeviču, RD Saimniecības pārvaldi un Rīgas Pārdaugavas izpilddirekciju.

RCB Informācijas sistēmu administrēšanas nodaļas speciālisti piedalījās RD ITC projekta "RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā" izstrādes darba grupās, sniedzot nepieciešamo informāciju un atbalstu. Centrs nodrošina ar RD korporatīvo tīklu saistīto tehnisko iekārtu apkopi, bojātas datortehnikas vietā nodrošina līdzvērtīgu tehniku, sniedz informatīvos pakalpojumus. RCB sadarbojas ar ITC to pārstāvēto nozaru informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju attīstības stratēģijas izstrādē, veicot savas darbības optimizācijas iespēju izpēti un gatavojot priekšlikumus par veicamajiem pasākumiem.

RCB regulāri piedalās RD IKSD izsludinātajos projektu konkursos. Ja tie gūst atbalstu, to realizācija notiek sadarbībā ar atbildīgajiem departamenta speciālistiem.

RD LD īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta "Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi!" ietvaros vairākās RCB filiālbibliotēkās notika biedrības "Latvijas Zīdīšanas veicināšanas konsultantu asociācija" sadarbībā ar biedrību "Vecāku apvienība KKM" rīkotās bezmaksas "Zīdīšanas apmācības". Šī paša projekta ietvaros interesenti bibliotēkās varēja apmeklēt arī ciguna nodarbības sertificētu instruktoru vadībā.

Nozīmīgi RCB sadarbības partneri ir:

- pašvaldības izglītības iestādes: Rīgas vispārējās izglītības iestādes un pirmskolas izglītības iestādes (skat. sadaļu "Darbs ar bērniem un jauniešiem"), speciālās skolas, mūzikas un mākslas skolas (izstādes, pasākumi);
- interešu izglītības centri, dienas centri bērniem un pilngadīgām personām (izstādes, pasākumi);

- Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība un tās iestādes (informācijas apmaiņa par pasākumiem, izstādes), Kultūras un tautas mākslas centri, tajās darbojošās tautas lietišķās mākslas, glezniecības, fotostudijas u. c. (izstāžu organizēšana bibliotēkās).

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Sadarbība ar KISC:

- projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” realizācija un datubāzu EBSCO, nozare.lv, letonika.lv, Lursoft datubāzes “Laikrakstu bibliotēka” abonēšana;
- RCB piedalījās KISC sadarbībā ar SIA “Lursoft IT” rīkotajā erudīcijas konkursā Latvijas pašvaldību publiskajās bibliotēkās “Latvijai – 100. Domā. Izzini. Stāsti!”;
- KISC atbalsta dienests nodrošina RCB publiskā tīkla uzturēšanu, ar tīklu saistīto tehnisko iekārtu apkopi, sniedz informatīvos pakalpojumus.

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Pārskata periodā RCB darbinieki apmeklēja vairākus pasākumus un darba grupas dažādās ārvalstu bibliotēkās:

- no 12. līdz 17. decembrim RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Brēmeni (Vācija), lai piedalītos darba grupā par sociāli mazaizsargātu iedzīvotāju bibliotekāro apkalpošanu un bibliotēku iekārtojuma mūsdienīgošanu;
- no 4. līdz 6. decembrim RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Helsinkus (Somija), lai piedalītos jaunās Helsinku Centrālās bibliotēkas atklāšanas pasākumos;
- 24. oktobrī RCB Projektu vadītāja Santa Rukmane apmeklēja Pērnavu (Igaunija) sakarā ar RCB organizētās ceļojošās starptautiskās bērnu zīmējumu izstādes “Es mīlu savu valsti” atklāšanas organizatoriskiem pasākumiem un eksponātu nogādāšanu Pērnavas Centrālajā bibliotēkā;
- no 10. līdz 13. oktobrim RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Minsku (Baltkrievija), lai piedalītos starptautiskajā konferencē “Bibliotēka. Vairāk kā vienmēr”;
- no 26. līdz 28. septembrim RCB direktore Dzidra Šmita un direktora vietniece Doloresa Veilande apmeklēja Viļņu (Lietuva), lai piedalītos Baltu vienības dienai veltītajos pasākumos un vienotos par turpmāko sadarbību;
- no 14. līdz 18. maijam RCB projektu vadītāja Ilze Apine apmeklēja Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras organizētu semināru Polijā “Shadow the culture” Erasmus+ programmas ietvaros;
- no 12. līdz 19. maijam RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Belgradu (Serbija), lai piedalītos IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas konferencē;

- no 22. līdz 24. februārim RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Birmingemu (Lielbritānija), lai piedalītos seminārā “Innovative Partnerships: a strategic imperative” par bibliotēku ēkām un aprīkojumu.

2018. gadā RCB apmeklēja ārvalstu viesi:

- 1. jūnijā bērnu zīmējumu izstādes “Es mīlu savu valsti” atklāšanā piedalījās Viļņas Centrālās bibliotēkas (Lietuva) direktore Rima Gražiene, Pērnavas bibliotēkas (Igaunija) darbiniece Krista Visas, Helsinku pilsētas bibliotēkas (Somija) pārstāve Hanna Hopea, Kirovogradas Universālās zinātniskās bibliotēkas (Ukraina) darbiniece Jeļizaveta Ļitvinova, Tallinas Centrālās bibliotēkas speciāliste Maarja Pildre;
- no 19. līdz 20. oktobrim Rīgā viesojās Brēmenes bibliotēkas un Brēmenes bibliotēkas draugu biedrības pārstāvji. Viesu interešu lokā bija Rīgas patversmes Dienas centrs, tika apmeklēts arī RCB ĀAP Rīgas patversmes Dienas centrā, kurš kā dāvinājumu no Brēmenes viesiem saņēma grāmatas, kartes, galda spēles un dažādus kancelejas priekšmetus zīmēšanai, krāsošanai u. tml.
- 20. novembrī RCB un tās filiālbibliotēkas apmeklēja Viļņas Centrālās bibliotēkas darbinieki.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Informatīvo atbalstu, konsultatīvo un metodisko darbu RCB veic KAN, Informācijas sistēmu administrēšanas nodaļas speciālisti un Metodiskās nodaļas eksperti. Regulāri tiek aktualizēti metodiskie materiāli, instrukcijas un koncepcijas, kā arī tiek nodrošināta personāla profesionālā pilnveide.

Metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes 2018. gadā bija 13 RCB filiālbibliotēku akreditācija, RCB darbinieku novērtēšana, dalība Latvijas simtgades un citu projektu realizēšanā, datubāzu un citu elektronisko informācijas resursu izmantošanas prasmju paaugstināšana darbiniekiem u. c.

Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

RCB galvenie eksperti bibliotēku jomā koordinē RCB un 25 filiālbibliotēku darbu visās bibliotekārā darba jomās, sniedz konsultācijas par darbu ar krājumu, uzskaiti, par lasītāju apkalpošanas jautājumiem, uzziņu darbu, kā arī darbu ar datubāzēm, tajā skaitā arī par novadpētniecības datubāzes papildināšanu, pa tālruni, e-pastu un uz vietas bibliotēkā.

Profesionālā pilnveide. RCB darbiniekiem, kam stāžs RCB ir mazāks par vienu gadu, tika rīkotas nodarbības, kurās tika sniegts īss ieskats RCB darba jomās – par RCB struktūru, finansēšanu, dokumentācijas apriti, uzziņu darbu, datubāzēm, novadpētniecību, lasītāju apkalpošanu un krājuma komplektēšanas principiem, pasākumu organizēšanu un publicitāti, darbu ar BIS ALISE u. c.

RCB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi

Nr.p.k.	Norises laiks	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits
1.	23.01.–15.02.	9 semināri Rīgas vispārizglītojošo skolu bibliotekāriem	158
2.	08.03.–22.03.	Semināru cikls jauniešiem bibliotekāriem	7
3.	28.03.	Jaunākās vadlīnijas IFLA forumos (Vroclava, Monreāla, Birmingema)	48
4.	04.04.	Bērni bibliotēkā	36
5.	18.04.–30.10.	Praktiskas nodarbības „Darbs ar datubāzēm RCB” (13 nodarbības)	118
6.	12.04.	Darbs ar datubāzēm RCB	25
7.	28.05.	Mācību brauciens uz Valmieras Integrēto bibliotēku	45
8.	21.09.	Tikšanās ar Jāni Elsbergu. Baltu vienības dienai veltīts pasākums	40
9.	17.10.	Latviešu datubāzu resursi	44
10.	08.11.	Darbs ar bibliotēkas krājumu, inventarizāciju veikšana. Rīgas vispārizglītojošo skolu jauniešiem bibliotekāriem.	16

RCB Bibliotēku dienesta eksperti bibliotēku jomā piedalās profesionālās pilnveides pasākumos arī citās Latvijas reģionu bibliotēkās: “Novadpētniecības pieredze un atziņas RCB” Liepājas Zinātniskās bibliotēkas seminārā “Bibliotēku novadpētniecība – pamati un aktualitātes”.

Izdevējdarbība. Notika darbs pie izstādes kataloga “100 grāmatas bērniem” veidošanas, izdevumu atlases un sistematizēšanas, bibliogrāfijas sastādīšanas.

Metodiskais darbs tika veikts šādās jomās:

- RCB vienotās lietotāju datubāzes ierakstu pārbaude;
- novadpētniecības datubāzes ierakstu rediģēšana;
- RCB filiālbibliotēku akreditācijai sagatavoto ziņu par bibliotēku rediģēšana;
- rakstu sagatavošana izdevumam “RCB Gadagrāmata”;
- starptautisko un nacionālo lasīšanas veicināšanas programmu – “Ziemeļvalstu literatūras nedēļa”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība – organizēšana, koordinēšana, vadība RCB;
- RCB radošo aktivitāšu bērnu un jauniešu svētkos “Nāc un piedalies!” pie Rīgas Kongresu nama koordinēšana un vadība;
- veidots tīmekļa vietnes bērniem <http://bibliotekaberniem.rcb.lv> saturs;
- RCB tīmekļa vietnes www.rcb.lv un sociālajos tīklos izveidoto profilu satura veidošana un uzturēšana;
- RCB prezentāciju sagatavošana;

- ikmēneša RCB pasākumu plānu apkopošana;
- RCB skaitlisko rādītāju apkopošana un analīze;
- darbošanās RCB Komplektēšanas padomē, RCB krājumu komisijā, krājumu inventarizācijas komisijās;
- RCB periodisko izdevumu datubāzes rediģēšana un papildināšana;
- uzziņu darba veikšana, sagatavojot informāciju par RCB iesniegšanai pašvaldībā, LNB, LR KM;
- dalība atbildes vēstuļu projektu sagatavošanā RCB lasītājiem un iedzīvotājiem.

RCB bibliotekāro darbinieku profesionālā pilnveide notikusi arī ārpus RCB. 2018. gadā apmeklēti: "Latvijas bibliotēku novadpētniecības konference" Kuldīgā; konference "21. gadsimta bibliotēka", "3. Latvijas stāstnieku konference", "Latvijas Bibliotēku festivāls 2018: Bibliotēku ideju tirgus", LU Bibliotēkzinātnes sekcijas konference, mācību semināri "Stāstnieku skola", "Digitālā saziņa ar valsti: dzīves situācijās noderīgi e-risinājumi", "Latviešu datubāzu resursi un interneta rīki informācijas darbā".

Atbildīgie speciālisti piedalījās LNB Bibliotēku attīstības centra rīkotajos semināros reģionu galveno bibliotēku metodiķiem, krājuma komplektēšanas speciālistiem, skolu bibliotekāriem un skolu bibliotēku metodiķiem, kā arī apmeklēja konferenci „Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram”, semināru par personas datiem, semināru „Dati: vienkārši par sarežģīto” u. c.

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

2018. gadā RCB veica 114 Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodisko pārraudzību.

Gada sākumā tika organizēti informatīvie semināri skolu bibliotekāriem. Aplūkotie jautājumi: RCB sniegtie pakalpojumi un sadarbības iespējas; darbs ar skolas bibliotēkas krājumu; inventarizācijas veikšana skolas bibliotēkā. Seminārus apmeklēja 158 bibliotekāri no 114 skolām. Pēc semināriem tika apmeklētas izglītības iestāžu bibliotēkas un sniegtas konsultācijas par krājuma uzskaites un pārbaudes (inventarizācijas) jautājumiem. Paralēli notika konsultāciju sniegšana pa telefonu un e-pastā. Skolu bibliotekāri tika aicināti arī uz profesionālās pilnveides pasākumiem RCB bibliotekārajiem darbiniekiem.

Konsultācijas skolu bibliotekāriem par BIS ALISE izmantošanu:

- Konsultācijas sniegtas par darbu ar šādiem BIS ALISE moduļiem: meklēšana un atlase, katalogizācija, komplektēšana, cirkulācija, mācību modulis.
- Tā kā skolu bibliotēkām iepriekšējos gados tika sniegta nekvalitatīva metodiskā palīdzība BIS ALISE lietošanā, tad, apsekojot situāciju, tika konstatēts liels daudzums kļūdainu ierakstu. Lai novērstu šo situāciju un skolu krājuma uzskaites dati būtu korekti, tika sniegtas konsultācijas dublēto ierakstu dzēšanā, pārceļšanā, norakstīšanas jautājumos un dāvinājumu uzņemšanas jautājumos tradicionālajā un automatizētajā uzskaites sistēmā.

- Tika konsultēti visi jautājumi, kuri radās saistībā ar inventarizācijām – krājuma sagatavošana, svītrkodu nepieciešamība informācijas resursos, datu ievade, datu apstrāde, rezultātu analīze, pēc fakta konstatētā krājuma stāvokļa salīdzināšana ar grāmatvedību, inventarizācijas aktu sastādīšana.
- Līdztekus skolu administrācija tika informēta par visiem administratīvajiem jautājumiem, kuri saistīti ar BIS ALISE ieviešanu skolās, kurās tā vēl nav.

Par situāciju Rīgas skolu bibliotēku krājuma uzskaitē tika informēta RCB un RD IKSD vadība.

RCB eksperti piedalījās IKSD padotības iestāžu vienotas dokumentu pārvaldības darba grupā, izstrādājot paraugnomenklatūras daļu, kas attiecināma uz skolas bibliotēku, kā arī dažādu krājuma jautājumu apspriešanā ar RD IKSD Administratīvo pārvaldi un RD Finanšu departamentu.

RCB speciālisti piedalījās atskaišu sagatavošanā par RD IKSD 2017. gada 21. decembra rīkojuma Nr. 1568-rs "Par kārtējo informācijas resursu krājuma inventarizāciju Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēkās" izpildes procesa uzraudzību.

Sadarbība metodiskā, konsultatīvā u. c. profesionālo jautājumu jomā

RCB aktīvi sadarbojas ar LNB profesionālās pilnveides projektos, RCB darbinieki ir gan LNB Kompetenču attīstības centra lektori, gan klausītāji. Profesionālās pilnveides nodarbības Latvijas bibliotekāriem LNB Kompetenču attīstības centra 240 un 960 stundu profesionālās pilnveides programmā sagatavoja un vadīja RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Gida Zepkāne ("Krājuma uzskaitē. Krājuma organizēšana. Krājuma popularizēšana").

RCB direktore Dzidra Šmita ir Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja, Nacionālās kultūras padomes locekle, kā arī Bibliotēku akreditācijas komisijas priekšsēdētāja, bet RCB direktores vietniece Doloresa Veilande ir Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas sastāvā.

RCB direktores vietniece Doloresa Veilande ir Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledžas profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijas priekšsēdētāja studiju programmā „Bibliotēkzinātne un informācija”, bet RCB KAN vadītāja Ineta Kaļķe pasniedz priekšmetus "Informācijas sistēmas" un "Bibliogrāfiskais apraksts".

RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Inta Sallinene vadīja semināru „Bibliotēku novadpētniecība - pamati un aktualitātes” izglītības un attīstības centra EGO apmeklētājiem.

RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Gida Zepkāne darbojās Bibliotēku metodiskā darba ekspertu grupā.

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore
Dzidra Šmita

28.02.2019.

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2018. gadā

Struktūrvienība	Lietotāju skaits	T. sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	Apmeklējumu skaits	T. sk. apmeklējums bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	T. sk. pasākumu apmeklējums	Izsniegums	T. sk. izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	Datorpakalpojumu izmantojums
CB	13791	2143	158131	18278	7698	267654	32383	18982
Filiālbibliotēka „Avots”	1784	322	16818	2854	222	25946	4358	699
Biķernieku filiālbibliotēka	2138	591	22111	5348	457	37414	7754	3168
Bišumuižas filiālbibliotēka	1114	225	16843	3119	959	35262	7326	3567
Bolderājas filiālbibliotēka	1944	618	23406	6020	730	36825	6967	2565
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1531	454	15473	4554	1269	32997	6506	1615
Daugavas filiālbibliotēka	3012	1069	39083	11332	1973	63705	14637	3876
Grīziņkalna filiālbibliotēka	1911	336	20167	3391	674	31509	5735	3268
Iļģuciema filiālbibliotēka	2608	652	27628	7197	2374	39204	6885	6267
Imantas filiālbibliotēka	4183	1332	50562	14412	2657	75441	17164	6895
Jaunciema filiālbibliotēka	502	173	6617	2714	553	8722	2227	407
Juglas filiālbibliotēka	2809	549	32430	5707	1129	46689	5573	3594
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	1939	504	18406	3943	92	34779	6001	1631
Ķengaraga filiālbibliotēka	1390	489	7171	2138	425	11700	2940	790
Mežciema filiālbibliotēka	1260	584	14604	7011	751	23035	5708	1765
Filiālbibliotēka „Pārdaugava”	4253	933	58941	12062	1378	90986	17561	8330
Pļavnieku filiālbibliotēka	2632	977	28403	8002	378	49128	11063	1984
Filiālbibliotēka „Pūce”	1731	587	18149	6389	460	27395	7259	2215
Filiālbibliotēka „Rēzna”	2300	448	25429	3652	589	48514	4733	4884
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	1899	682	22228	7238	1854	39972	9305	4476
Filiālbibliotēka „Strazds”	2023	583	25670	7085	1270	26310	6078	4440
Šampētera filiālbibliotēka	1791	483	20591	5283	801	36437	5348	2747
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	5498	1490	52383	14176	2828	96063	24692	7366
Filiālbibliotēka „Zemgale”	2191	660	26080	7204	1121	51747	10485	1635
Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka	1980	579	25157	5856	435	46341	5533	715
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	1434	459	13606	4930	334	17968	3083	1874
Ārējais apkalpošanas punkts Dienas centrā	283	0	8997	0	266	10600	0	3253
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	1173	727	19954	9104	2856	14395	7466	1727
Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava	210	11	1283	31	0	2771	59	0
Kopā:	71 314	18 660	816 321	189 030	36 533	1 329 509	244 829	104 735

RCB vienotajā datubāzē reģistrēti **55 208** lietotāji, no tiem bērni un jaunieši līdz 18 gadiem – **15 699**

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējais krājums

RCB struktūrvienība	Krājums 01.01.2018.	Saņemts 2018	Izslēgts 2018	Krājums 31.12.2018.	(+) vai (-)
CB	108452	8191	7326	109317	865
Repozitārija Aktīvais fonds	10303	112	123	10292	-11
Bibliotēku dienests	2520	321	404	2437	-83
Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava	8780	736	2	9514	734
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	6694	1170	1067	6797	103
Filiālbibliotēka „Avots”	18206	1713	653	19266	1060
Biķernieku filiālbibliotēka	12880	1456	1463	12873	-7
Bišumuižas filiālbibliotēka	13440	1218	1089	13569	129
Bolderājas filiālbibliotēka	23244	1597	1 270	23571	327
Čiekurkalna filiālbibliotēka	17178	1686	1 866	16998	-180
Daugavas filiālbibliotēka	24845	2191	1 620	25416	571
Grīziņkalna filiālbibliotēka	13813	1622	1 088	14347	534
Iļģuciema filiālbibliotēka	25164	1815	2562	24417	-747
Imantas filiālbibliotēka	49380	3619	2819	50180	800
Jaunciema filiālbibliotēka	10782	1506	1338	10950	168
Juglas filiālbibliotēka	23210	2224	4234	21200	-2010
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	18953	1679	1651	18981	28
Ķengaraga filiālbibliotēka	26572	1486	11259	16799	-9773
Mežciema filiālbibliotēka	9993	1455	1168	10280	287
Filiālbibliotēka “Pārdaugava”	38915	3615	3211	39319	404
Pļavnieku filiālbibliotēka	28717	2601	2453	28865	148
Filiālbibliotēka „Pūce”	19988	1589	8128	13449	-6539
Filiālbibliotēka „Rēzna”	22896	2239	1782	23353	457
Sarkandaugavas filiālb.	29022	1975	1948	29049	27
Filiālbibliotēka „Strazds”	22838	1475	633	23680	842
Šampētera filiālbibliotēka	24541	2019	898	25662	1121
Torņakalna filiālbibliotēka	16173		2429	13744	-2429
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	45147	3391	2655	45883	736
Filiālbibliotēka „Zemgale”	17018	2953	2267	17704	686
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	20804	1859	908	21755	951
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	18297	1174	14317	5154	-13143
Kopā	728765	60687	84631	704821	-23944

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku saņemtie informācijas resursi 2018. gadā

RCB struktūrvienība	Pirktie (par RCB budžeta līdzekļiem)		Nepirktie (dāvinājumi; bibliotēka nodod otrai bibliotēkai)		Kopā		Periodika (2018)		Pavisam kopā	
	Eks.	€	Eks.	€	Eks.	€	Žurnāli	Laikraksti	Eks.	€
CB	3459	34 073,55	2303	11118,75	5762	45192,30	2404	25	8191	45192,30
Repozitārija Aktīvais fonds	106	1 277,71	6	35,72	112	1 313,43			112	1 313,43
Bibliotēku dienests	4	117,29	10	42,48	14	159,77	303	4	321	159,77
Vispārējās izgl. iestāžu bibl. metodiskā lasītava	115	1086,68	490	1 660,16	605	2 746,84	130	1	736	2 746,84
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	388	3 029,05	310	1 313,90	698	4 342,95	472		1170	4 342,95
Filiālbibliotēka „Avots”	769	7 009,57	177	1 011,74	946	8 021,31	760	7	1713	8 021,31
Biķernieku filiālbibliotēka	688	5 717,25	56	284,84	744	6 002,09	708	4	1456	6 002,09
Bišumuižas filiālbibliotēka	566	4 744,57	33	176,92	599	4 921,49	610	9	1218	4 921,49
Bolderājas filiālbibliotēka	704	6 035,88	155	470,38	859	6 506,26	728	10	1597	6 506,26
Čiekurkalna filiālbibliotēka	821	7 172,20	55	312,23	876	7 484,43	808	2	1686	7 484,43
Daugavas filiālbibliotēka	1014	8 980,62	364	1 342,88	1378	10323,50	804	9	2191	10323,50
Grižņkalna filiālbibliotēka	672	5 803,21	157	773,99	829	6 577,20	787	6	1622	6 577,20
Iļģuciema filiālbibliotēka	963	8 457,59	193	1 241,72	1156	9 699,31	650	9	1815	9 699,31
Imantas filiālbibliotēka	1246	11 009,39	1325	6 223,51	2571	17232,90	1037	11	3619	17232,90
Jaunciema filiālbibliotēka	589	5 030,49	72	278,86	661	5 309,35	842	3	1506	5 309,35
Juglas filiālbibliotēka	880	7 666,37	402	1 880,38	1282	9 546,75	930	12	2224	9 546,75
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	770	6 500,77	215	607,02	985	7 107,79	686	8	1679	7 107,79
Ķengaraga filiālbibliotēka	929	7 975,82	378	2 127,45	1307	10103,27	174	5	1486	10103,27
Mežciema filiālbibliotēka	618	5 239,03	180	833,42	798	6 072,45	653	4	1455	6 072,45
Filiālbibl. “Pārdaugava”	1266	11 354,72	801	3 385,04	2067	14739,76	1534	14	3615	14739,76
Pļavnieku filiālbibliotēka	1053	9 291,54	507	2 794,74	1560	12086,28	1031	10	2601	12086,28
Filiālbibliotēka „Pūce”	631	5 328,04	27	121,55	658	5 449,59	926	5	1589	5 449,59
Filiālbibliotēka „Rēzna”	783	6 872,75	212	1 002,02	995	7 874,77	1232	12	2239	7 874,77
Sarkandaugavas filiālb.	985	8 575,95	252	897,98	1237	9 473,93	734	4	1975	9 473,93
Filiālbibliotēka „Strazds”	800	6 890,50	85	386,13	885	7 276,63	583	7	1475	7 276,63
Šampētera filiālbibliotēka	895	7 887,55	335	919,97	1230	8 807,52	784	5	2019	8 807,52
Torņakalna filiālbibliotēka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0,00
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	1654	15 698,88	202	1 648,22	1856	17347,10	1524	11	3391	17347,10
Filiālbibliotēka „Zemgale”	943	8 162,01	1163	6 848,41	2106	15010,42	842	5	2953	15010,42
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	910	7 987,36	209	628,75	1119	8 616,11	732	8	1859	8 616,11
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	239	1 873,66	21	104,44	260	1 978,10	904	10	1174	1 978,10
Kopā	25460	226850	10695	50473,60	36155	277323,60	24532		60687	277323,60

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izslēgtie informācijas resursi 2018. gadā
(sadalījums pa norakstīšanas iemesliem)

RCB struktūrvienība	Nolietoti	Lietotāju nozaudēti	Zuduši brīvpieejā	Novecojuši pēc satūra	Nodoti Repozitārija Apmaiņas f.	Nodoti Repozitārija Pasivajam f.	Nodoti uz citu krājumu	Kopā	Periodika		Kopā
									Žurnāli (2016)	Laikraksti (2017)	
CB	1 188	70	0	11	3242	0	0	4 511	2792	23	7 326
Repozitārija Aktīvais fonds	92	0	0	0	0	0	31	123	0	0	123
Bibliotēku dienests	2	0	0	0	7	14	0	23	379	2	404
Vispārējās izgl. iestāžu bibl. metodiskā lasītava	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	2
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	116	0	240	0	197	0	33	586	481	0	1 067
Filiālbibliotēka „Avots”	1	0	0	0	5	0	0	6	640	7	653
Biķernieku filiālbibliotēka	0	16	0	0	726	0	0	742	716	5	1 463
Bišumuižas filiālbibliotēka	18	0	0	0	385	0	0	403	677	9	1 089
Bolderājas filiālbibliotēka	75	12	0	0	495	0	0	582	680	8	1 270
Čiekurkalna filiālbibliotēka	80	0	156	0	584	0	0	820	1042	4	1 866
Daugavas filiālbibliotēka	45	10	0	0	475	0	0	530	1081	9	1 620
Grīziņkalna filiālbibliotēka	122	39	0	0	276	0	0	437	643	8	1 088
Ilguciema filiālbibliotēka	403	0	173	0	1355	0	0	1 931	621	10	2 562
Imantas filiālbibliotēka	1128	11	456	0	2	0	0	1 597	1209	13	2 819
Jaunciema filiālbibliotēka	6	0	0	0	339	0	0	345	989	4	1 338
Juglas filiālbibliotēka	1834	3	267	127	1021	0	0	3 252	972	10	4 234
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	415	46	0	0	461	0	0	922	722	7	1 651
Ķengaraga filiālbibliotēka	3890	0	425	0	6124	0	4	10 443	805	11	11 259
Mežciema filiālbibliotēka	25	15	31	0	467	0	0	538	626	4	1 168
Filiālbibl. “Pārdaugava”	624	15	0	0	1202	0	0	1 841	1358	12	3 211
Pļavnieku filiālbibliotēka	969	24	147	0	417	0	0	1 557	885	11	2 453
Filiālbibliotēka „Pūce”	5515	0	0	0	1758	0	0	7 273	851	4	8 128
Filiālbibliotēka „Rēzna”	414	29	0	0	37	0	0	480	1281	21	1 782
Sarkandaugavas filiālb.	216	8	239	0	781	0	0	1 244	699	5	1 948
Filiālbibliotēka „Strazds”	83	0	0	0	0	0	0	83	535	15	633
Šampētera filiālbibliotēka	78	0	0	0	97	0	2	177	716	5	898
Tornakalna filiālbibliotēka	0	0	0	0	0	0	1625	1 625	804	0	2 429
Filiālbibliotēka Vidzeme”	639	0	0	0	637	0	5	1 281	1365	9	2 655
Filiālbibliotēka „Zemgale”	1366	0	179	0	57	0	1	1 603	656	8	2 267
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	121	0	0	0	2	0	0	123	776	9	908
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	3547	0	0	0	9117	0	848	13 512	798	7	14 317
Kopā	23 012	299	2 313	138	30 266	14	2 550	58 592	25 799	240	84 631

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gads fotogrāfijās

RCB Ķengaraga filiālbibliotēkas renovētās telpas. Atvēršanas pasākums

Pasākumā piedalījās RD Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja Eiženija Aldermane, RD IKSD Kultūras pārvaldes priekšniece Baiba Šmite, RD izpilddirektors Juris Radzevičs, Rīgas Austrumu izpilddirekcijas izpilddirektors Dmitrijs Pavlovs u. c. viesi

Latvijas simtgades izstādes un kataloga „100 grāmatas bērniem” atvēršana

RCB personāls un profesionālā pilnveide

RD IKSD balvu “Baltais zvirbulis” 2018. gadā saņēma RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Zinta Geršmane

Semināri Rīgas skolu bibliotekāriem

RCB filiālbibliotēka "Pūce" pēc remonta un pārkārtošanas

Brīvprātīgo projekts „Radošās darbnīcas bērniem”

Projekts „Es lasu!” (kanisterapijas nodarbības)

RCB aktivitātes

Ikgadējie bērnu un jauniešu svētki „Nāc un piedalies!” pie Rīgas Kongresu nama

Rīgas pilsētas izpilddirektors Juris Radzevičs un RCB ārvalstu viesi Lucavsalas pludmales lasītavas atklāšanā (attēls pa kreisi)

RCB Grāmatu maiņas punkts Āgenskalna tirgū

Pasākumi

RCB filiālbibliotēkas „Rēzna” vadītāja Natālija Petrāne un Rīgas Austrumu izpilddirekcijas izpilddirektors Dmitrijs Pavlovs Barbaras un Barija Karltonu grāmatas „Impressions of Riga. Latvia Through the Lens of a San Diegan” (Rīgas impresijas. Latvija Sandjego objektīvā) prezentācijā (attēlā pa kreisi)
RD IKSD Kultūras pārvaldes vadītājas Baibas Šmites uzruna Andra Caunes grāmatas „Rīga laikmetu griežos” atvēršanas pasākumā (attēlā pa labi)

Rakstniece Agate Nesaule sarunā ar aktrisi Indru Burkovsku romānam „Zudušie saulgrieži” veltītajā pasākumā (attēlā pa kreisi)
Apgāda „Zvaigzne ABC” vadītāja Vija Kilbloka detektīvžanra grāmatu atvēršanas pasākumā (attēlā pa labi)

RCB filiālbibliotēkā „Vidzeme” viesojas lietuviešu rakstniece Simonas Simonenkovas (attēlā pa kreisi)
Izrāde „Noktirne” Daugavas filiālbibliotēkā (attēlā pa labi)

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2018. gadā realizētie projekti

“100 grāmatas bērniem”

Izstādes un tās kataloga “100 grāmatas bērniem” sagatavošanai tika veltīts gads – no 2017. gada septembra līdz 2018. gada septembrim, lai 2018. gada 11. oktobrī izstādes atklāšana varētu notikt pārlicinoši un profesionāli.

Projekta norise posmos:

1. Izstādes sagatavošana. Izstādes grāmatu atlase. Bibliogrāfiskā izdevuma – izstādes kataloga sagatavošana (teksta izveide, fotogrāfiju atlase, bibliogrāfiskā rādītāja izveide). Izstādes publicitātes materiālu, vienota grafiskā tēla izveide. Izstādes iekārtošanai nepieciešamo materiālu iegāde.
2. Izstādes iekārtošana RCB.
3. Izstādes eksponēšana citās RCB filiālbibliotēkās un citviet Rīgā, Latvijā līdz 2021. gadam.

Viena bērnu grāmata katram Latvijas valsts pastāvēšanas gadam. Lai gan kolekcijas rezultāts ir iespaidīgs – simts grāmatas, izvērtēt un atlasīt vienu grāmatu vienā gadā bija atbildīgs un grūts darba grupas uzdevums. Latvijas 100 gadu vēsturē tikai 1945. gads bija grāmatu izdošanai nelabvēlīgs. Visos pārējos gados, īpaši pagājušā gadsimta trīsdesmitajos, septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados un mūsdienās, grāmatas tika izdotas daudz.

Grāmatu atlases kritēriji: Latvijā radīta un izdota, Latvijas autora grāmata. Izstādes kolekcijā ir gan dāvinājumi un antikvariātos vai no privātpersonām pirkti izdevumi, gan izdevumi no RCB un filiālbibliotēku krājuma. Kolekcija bija ļoti interesanta jau tās sagatavošanas laikā, taču sakārtota un izvietota speciāli izstādes vajadzībām iegādātajos kartona plauktos, tā ieguva plašumu, pārskatāmību un spēju uzrunāt apmeklētājus.

Izstādes sagatavošanas darba grupa paredzēja, ka izstādi apmeklēt vēlēšies liels skaits cilvēku, skolēnu grupu. Jau no izstādes atklāšanas dienas pieteicās pirmās skolēnu grupas izstādes apmeklēšanai. Jautājumu/atbilžu sadaļa (dažāda vecuma bērniem par izstādē eksponētajām grāmatām un autoriem) tika sagatavota kopā ar izstādes katalogu, tādējādi palīdzot bibliotēkām (gan RCB un tās filiālbibliotēkās, gan visās citās eksponēšanas vietās nākotnē) radoši un rotaļīgi iepazīstināt bērnus ar izstādi. Projekta ietvaros ir arī iegādātas dāvanas pareizo atbilžu autoriem. Pirmo reizi RCB projekts ieguva tik plašu mediju uzmanību – gan sižeti LT1 un LNT rīta tiešraidēs, gan sestdienas rīta raidījumā LNT, gan LR1, LR4 ziņu dienesta sagatavotajā ziņu blokā. Kā īpašs notikums jāizceļ LNT raidījums “Nedēļas TOP 10 Latvijā”, kurā 14. oktobra raidījumā tiek iekļauta arī izstāde “100 grāmatas bērniem” (<https://tvplay.skaties.lv/lnt-zinu-top-10/lnt-zinu-top-10-10290737/>).

Izstāde vēl gadu atradīsies RCB filiālbibliotēkās, bet tā jau tiek gaidīta (ir pieteikušies interesenti) vairākās kultūras iestādēs un bibliotēkās visā Latvijā.

Secinājumi:

- Neskatoties uz mainīgo vēsturisko un politisko situāciju laika posmā no 1918. līdz 2018. gadam, Latvijā vienmēr ir izdotas grāmatas bērniem.
- Izstādei ir izdevies iegūt rezonansi sabiedrībā, kas ir būtiski, runājot gan par grāmatniecības vēsturi un vēsturi vispār, bet īpaši – runājot par lasīšanas veicināšanu un literārās latviešu valodas renesansi.
- Projekta veiksmes atslēga, pēc mūsu domām, ir izstādes spēja uzrunāt visu vecumu apmeklētājus.
- Pārredzamais izstādes iekārtojums un iespēja katru grāmatu paņemt rokās veicina apmeklētāju pakavēties pie tās ilgāk.
- Izstādes katalogs ir izzinošs materiāls ikkatram apmeklētājam, bet bibliotekāriem un skolotājiem arī metodisks un bibliogrāfisks, profesionāli ļoti noderīgs materiāls.
- Projektā būs nepieciešami papildus līdzekļi kolekcijas grāmatu restaurēšanai.

“Es mīlu savu valsti”

Starptautiskajā ceļojošajā bērnu zīmējumu izstādē “Es mīlu savu valsti” ar saviem darbiem piedalījās jaunie mākslinieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Ukrainas. Četras valstis, kuras šogad svin savu simtgadi, un Ukraina rādīja jaunās paaudzes skatījumu nacionālās identitātes un valsts ideālu kontekstā. Bērnu zīmējumos redzējām viņu asociācijas vārdiem “Es mīlu savu valsti” – tajos skatāma daba un cilvēki, dzimtās mājas un ģimene, ko bērni iekrāsojuši tādās krāsās, kādās viņi redz pasauli, tādējādi atklājot arī savas mentalitātes atšķirības krāsu izvēles ziņā. Jūlijā un augustā ceļojošā starptautiskā izstāde tika eksponēta RCB filiālbibliotēkās, bet 2018. gada rudenī sāka savu ceļu uz dalībvalstu bibliotēkām – novembrī un decembrī viesojoties Pērnavas Centrālajā bibliotēkā.

Izstādes atklāšanas koncertā 1. jūnijā piedalījās Rīgas mazākumtautību skolu audzēkņi, kuri savos muzikālajos priekšnesumos akcentēja katrai dalībvalstij raksturīgo. Izstādes darbu atlasī, noformēšanu un izstādes iekārtošanu veica mākslinieks Vilnis Heinrihsons. Izstāde ir vienlīdz interesanta gan pieaugušajiem, gan bērniem, jo katrs tajā var atrast sev tīkamas krāsas un noskaņu. Izstāde tika plaši apmeklēta un ļoti labi novērtēta ne tikai atklāšanas dienā. To mēneša laikā apmeklēja un savu prieku par izstādi izteica daudzi tās skatītāji, bet īpašu pateicību – Latvijā dzīvojošie lietuvieši, igauņi, ukraiņi un somi.

“Literārās pastaigas”

2018. gadā RCB projektā “Literārās pastaigas” tapa ekskursiju kolekcija, kas veltīta vairāku latviešu autoru daiļradei. Tajā atspoguļots Rīgas centrs un Vecrīga, kā arī dažādas Rīgas apkaimes – Aivara Neibarta Sarkandaugava, Jāņa Grīziņa Grīziņkalns, Zigmunda Skujiņa Pārdaugava un vairāku ievērojamu kultūras darbinieku Šampēteris. RCB un filiālbibliotēku darbinieki šīs pastaigas sagatavojuši, pētot novadpētniecības materiālus, latviešu autoru biogrāfijas un viņu sacerētos tekstus. Literārās pastaigas domātas rīdziniekiem un Rīgas viesiem, kas Rīgas un tās apkaimju vēsturi un arhitektūru gribēs iepazīt no dažādu latviešu kultūras darbinieku skatupunktiem un šos maršrūtus vēlēsies iziet bibliotekāra vadībā. Pastaigas ir iekļautas RCB pastāvīgajā piedāvājumā, to daudzums un regularitāte atkarīga no pieprasījuma.

Projekta “Literārās pastaigas” atklāšanas pasākumā 25. oktobrī piedalījās 52 aicināti viesi, RCB un skolu bibliotekāri, un bibliotēkas apmeklētāji. Atklāšanas pasākums tika veidots kā gadatirgus, kurā katra filiālbibliotēka pārstāvēja un reklamēja pašu sagatavoto literāro pastaigu. Bibliotēkas telpas ar fona mūziku un nelieliem akcentiem (zīles, kastaņi, rudens lapas) rosināja pastaigu atklāšanas pasākuma viesus noskaņoties un labā garastāvoklī doties līdz simboliskam visu piecu literāro pastaigu gidam. Gida lomā bija iejutusies RCB BLN galvenā bibliotekāre Anita Matisone.

Literāro pastaigu autores bija padomājušas par īpašu sava galdiņa noformējumu un pastaigu raksturojošām detaļām. Visu pastaigu autori bija sagatavojuši arī jautājumus par literārajām pastaigām, Rīgas apkaimēm, literāriem darbiem un to autoriem. Pasākuma viesi, atbildot uz jautājumiem, par pareizām atbildēm saņēma par projekta līdzekļiem iegādātos suvenīrus.

Literāro pastaigu atklāšanas pasākums, publicitāte, un, mūsdiā, veiksmīgs literāro pastaigu vizuālais stils (plakāts, buklets) ir radījuši lielu interesi par šo projektu. Informācija ir nodota arī skolu bibliotekāriem un visās piecās filiālbibliotēkās jau ir pieteikumi (individuāli un skolēnu, senioru grupu) pastaigu organizēšanai.

Secinājumi:

- Ideja par literārajām pastaigām ir realizēta īstajā laikā un īstajā vietā – Latvijas simtgades noskaņa valstī, Rīgā ir pastiprinājusi interesi par vēsturi. Savukārt RCB darbinieki iegūst jaunu pieredzi savas zināšanas un prasmes lietot gidu lomā.
- RCB ir jādomā par literāro pastaigu maršrutu popularizēšanu, kuri jau pirms šī projekta bija filiālbibliotēku piedāvājumā.
- RCB ir jāplāno literārās pastaigas ne tikai vecuma/interese grupām, bet arī, piemēram, ģimenēm – pastaiga, kura ir saistoša gan bērniem, gan vecākiem un vecvecākiem.

“Es lasu!”

30 kanisterapijas nodarbības 13 bibliotēkās – visas nodarbības notika saskaņā ar nodarbību plānu, bija sagatavots ļoti plašs grāmatu piedāvājums – lasīšanai gan krievu, gan latviešu valodās. Gan bibliotekāres, gan suņu pavadones lieliski atrisināja arī negaidītas un sarežģītas situācijas. Ja kāds bērns nemācēja lasīt, tad lasīšanas vietā varēja arī stāstīt, ko redz grāmatā, vai izdomāt kādu savu stāstu. Varēja spēlēties ar īpaši tam tuvumā noliktām mantām, rotaļlietām. Suņu pavadones rādīja arī trikus ar suņiem. Projekta noslēguma tikšanās laikā, 12. oktobrī RCB filiālbibliotēkā “Zemgale”, RCB pateicās terapijas suņu biedrībām, tika analizēta nodarbību norise. Piedalījās Latvijas Radio 1 raidījuma “Ģimenes stunda” žurnāliste Mairita Znotiņa un ierakstīja sižetu par kanisterapiju. Žurnāliste uz tikšanos ieradās pēc Latvijas Radio iniciatīvas, radio raidījuma redaktore bija uzzinājusi pozitīvas atsauksmes no nodarbības apmeklējušiem vecākiem par RCB projektu “Es lasu!”.

“Radošās darbnīcas bērniem”

Sešās filiālbibliotēkās (Daugavas, Imantas, Sarkandaugavas, „Vidzeme”, „Zemgale”, CB Bērnu literatūras nodaļa) vasaras mēnešos notika 56 nodarbības, kuras apmeklēja 670 apmeklētāju, no tiem (plānotā vecuma grupa) 105 pusaudži (vecumā no 12 gadiem) un 80 vecāki vai vecvecāki. Projekta mērķgrupa – pusaudži – visplašāk apmeklēja filiālbibliotēku Daugava – 10 nodarbības, 164 apmeklētāji, no tiem 61 pusaudzis, un filiālbibliotēku Sarkandaugava – 10 nodarbības, 109 apmeklētāji, no tiem 32 pusaudži.

Plānojām uzrunāt vairāk pusaudžus, bet, iespējams, to šādā projektā un atvērtā tipa telpās ir sarežģīti realizēt. Aicinājumam piedalīties nodarbībās atsaucās visa vecuma bērni, vecāki apzināti ignorēja vecuma grupu akcentēšanu projektā. Nodarbību plāns, datumi un laiks tika noteikts saskaņā ar katra brīvprātīgā un katras konkrētās bibliotēkas iespējām. Naglu kalšanas nodarbība bija viena darbnīca, jo materiālus (naglu sagataves) projektam nopirka pats kalējs, tās nevarēja iegādāties rokdarbu, kancelejas preču veikalos. Nodarbībā tika izmantota atklāta uguns, tādēļ tās laiks, vieta tika saskaņota ar Rīgas domi un izņemta speciāla atļauja, ka par notiekošo ir informēta policija un ugunsdzēsēji. Visplašāk tika apmeklētas kalēja, slāvu leļļu noslēpumu, darbs ar polimēra mālu, dekupāžas, priekšmetu dekorēšanas, floristikas nodarbības, taču lielais apmeklētāju daudzums (25–30 bērni) nedaudz apgrūtināja brīvprātīgā pasniedzēja darbu. Veiksmīgs nodarbību apmeklētāju skaits ir 10 bērni. Izņēmums – nodarbība “Frivolitē”, kura nerada atsaucību bērnos (iespējams ne tikai tādēļ, ka sarežģīts rokdarbs, bet arī tādēļ, ka mazpazīstams). Katrs brīvprātīgais deva savu, nodarbībām nepieciešamo materiālu sarakstu: filcēšana, pārļošana, kolāžu veidošana, leļļu veidošana, adīšana, tamborēšana, aušana, piespraužu veidošana, akmeņu apgleznošana, frivolitē, zīmēšana, līmēšana, krāsošana, ziedu vainagu pīšana, papīra vainagu u.c. veidošana, auduma maisiņu apgleznošana, slaimu gatavošana, balonu dekorēšana,

līnijdejas, plaukstiņleļļu un dekoru izgatavošana, telpisku papīra vai plastmasas un citu materiālu objektu un naglu izgatavošana.

Svarīgākais secinājums – šādas nodarbības ir nepieciešamas Rīgas bērniem. Lai gan summa, kuru iztērējām katrai filiālbibliotēkai, bija salīdzinoši neliela – EUR 110, tas izrādījās daudz, ja pārdomāti un konkrētam mērķim tiek iepirkti materiāli. Brīvprātīgie, kuri RCB projektos piedalās atkārtoti, ir īpaši uzticami. Darbs ar bērniem, brīvprātīgo (svešinieku) iepazīšana prasa lielu atbildību no visiem projektā iesaistītajiem. Brīvprātīgo darbs radošajās darbnīcās atviegloja bibliotekāra vasaras ikdienu. Nodarbībām nepieciešamo materiālu iegāde izrādījās sarežģīts, komplikēts, laukietilpīgs process, kuram bija jāplāno vismaz 3 nedēļu termiņš (izvēle, apmaksā, piegāde). Ideālā variantā rokdarbus vajadzētu apvienot ar kādām kustīgām, sportiskām nodarbēm, diemžēl visu bibliotēku telpas tam nav piemērotas. Tik karsta vasara kā šī akcentēja dzeramā ūdens pieejamības problēmu sabiedriskās vietās. Pēc projekta nodarbībām bibliotēkās gandrīz nekur nepalika bērnu veidotie darbi, jo bērni tos vēlējās paņemt sev līdzi uz mājām.